

MAGYAR FUTÁR

RAJNISS FERENC LAPJA

MUNKÁSOKNAK
INTEZET
KÖNYVTÁRA

HAJNALI HUSZÁRŐRJÁRAT

Salazar beszél a pénzügyminisztérium ablakából.

Hűségnyilatkozat a Praça do Comércio hatalmas térségén.

LISSZABON, A BÉKE VÁROSA

Portugáliát elkerülte az új európai vihar s a háború megpróbáltatásait a portugál nép csak a bőven ontott hírekből és a világforgalom akadozásából ismeri. A boldog ország 7.5 millió lakóhoz és 91.948 négyzetkilométer területéhez több mint 1.000.000 négyzetkilométeres gyarmatbirodalom tartozik! **Salazar** miniszterelnök tekintélyuralkodó rendszere megszilárdította a belső rendet s előrelátó pénzügyi, gazdasági és szociális politikával kiszélesítette az összetartás, a fegyelem és a termelés erkölcsi és népi alapjait. Világnézetben Portugália Spanyolország és a tengelyhatalmak barátja.

A háborús európai élet a portugál fővárosban és a tengerparton, sajátosságaiban és színességében egyedülálló formákban hullámzik. Lisszabon ma a világ legközvetlenebb városa, ahol ellenségek és jóbarátok összetalálkoznak, ahol a repülőtereken német, angol és amerikai gépek szállnak le békésen egymás mellé, ahol a kikötőkben a legkülönbözőbb zászlókat lengeti a szél, ahol a világ postacsomagjai összegyűlnek semleges kicserélésre s ahol a nemzetközi kereskedelem maradék részét a nagy ügynökök lázasan igazgatják.

Lisszabonban várakoznak sokszor hónapokig az amerikai **Clipper** utasai, amíg egy jegyet vásárolhatnak az óceánon túlra s a fényes szállodák mindig zsúfoltak dúsgazdag emberekkel, magasrangú államhivatalnokokkal és enyhén elnevezett **megfigyelőkkel**, akik a bő-

úság, hetilap, folyóirat a világ minden részéből.

Salazar megvizsgálja a gyarmatokra induló csapatokat.

Utolsó gyors intézkedések a zsidó bankár Lisszabonból

tőzsdei spekulációról, mielőtt New-Yorkba utazik.

Óriás tömeg búcsúztatja lelkesen a hajóra szálló portugál katonaságot.

Két hídon ömlenek a katonák a szállító hajókra.

Vöröskeresztes postaszakok mindenfelől...

A Mouzinho az Azori-szigetekre nagy egységeket szállít.

És mint a kísértethajó tűnik fel a távolból az angol Macbray a Tajo-folyón s hozza a megtorpedózott gőzösök kevés számú megmaradt legénységét a kikötőbe...

forgalmú város sebesen keringő híreiből akarják ki-kiolvasni a jövődőt, — birodalmak, országok és óriási trösztök megbízásából. Európa regénye, harca, küzdelme ragyog és sötétedik Lisszabonban a jóhiszemű utasra... Az egész világsajtó itt küzd az érvényesülésért az újságáros bódék körül. Az egyik helyen Anglia, a másikon a német birodalom fölénye domborodik ki: a szellem és a propaganda megüt-közik a semleges területen s fontos nagyon ez a csata is, a nemzetközi élet forgatagában.

A portugál nép értelmesen és okosan a maga életét éli, de az események néha végigborzolja az idegeket s a határozott állásfoglalás szükségének közelgő idejét úgy éreztetik, mint a távoli mennydör-gés a vihar rohanását.

Nem Európából, hanem az amerikai Egyesült Államokból jutott el az első komoly lökés a portu-gál béke partjaira. Az Azori-szigetek birtoka fáj a háborús uszítóknak s a sűrűsödő megjegyzések egyes portugál támaszpontok megszállására, lelkes katonai cselekedetekre készítette Portugáliát. Nagy erősítések érkeztek a gyarmatokra s a portugál államelnök is a gyarmatokat látogatja. Az Azori-szigetek lakossága kitörő örömmel fogadta minde-nütt Carmona államelnököt és a hadi készenlétben érkező portugál katonaságot.

A maroknyi portugál nép készen áll megvédeni nemzeti érdekeit a béke árán is, ha kell. Sűrűsöd-nek a viharfelhők az Atlanti-óceán fölött: — Lisz-szabon fényben úszik, a béke gazdag napjait éli, nevetés, jókedv s vidám munkazaj veri fel a várost, de már elsüvít fölötte gyakran a válság szele. A sem-legesség törékeny kincse néhány európai ország-nak...

Salazar! Viva Portugal! — kiáltja a tömeg.

A TÁVOLKELETI VÁLSÁG TÉRKÉPE

VISZIK A MENYASSZONYT, — a vőlegény szüleinek házába. A koszorúleányok kalapja hegyes, csak a menyasszonyé lapos.

Indokina kereskedők színes gyapjúkendőket árulnak.

Falu és úszó házak a vízen Indokínában. Gazdag a természet, ontja kincseit az ember elé, alig kell dolgozni az egyszerű életért...

MI TÖRTÉNIK A TÁVOLKELETEN?

Könnyű dolog kijelenteni, hogy ami távol van, az nem érdekel bennünket, a valóságban azonban már minden vihar közeli és világot átfogó a régi és a kialakuló új rend megütközésében.

A demokráciák egyesült erejétől szorongatott Franciaország Indo-Kína védelmét szerződésileg Japánra bízta s a japán csapatok villámgyorsan megérkeztek a dúsgazdag és kaotikus szempontokból döntő fontosságú francia gyarmatterületet. Anglia és az Egyesült Államok kijelentették, hogy a hatalmi egyensúly megbomlását nem engedik meg, de a gazdasági bosszúállás határait nem lépték át. A japán megszállás zavartalanul befejeződött; a hallgatag, szívós és bátran cselekvő Japán fölényesen megnyerte az első nagy fordulót a távolkeleti küzdelemben! Ez az igazi eredmény, amelyet az elmúlt hét örvéndesen megpecsételt. Minden elmúlt nap a japán fegyverek erejének megnövekedését jeleníti az indokinaiban, a fontos támaszpontok szilárd megszállásában és az esetleges, elkesztett támadás visszaverésében — Japán felbecsülhetetlenül megerősödött a Csendes Óceánon s magabizós öntudattal várhatja és irányíthatja a további eseményeket...

Indokína 740.913 négyzetkilométer, 23.400.000 lakóssal. Ot tartomány, öt különféle kormányzati rendszerrel, amelyek közül Annam a legfejlettebb és Kambozsza a legnyugtalanabb. A kihasználatlan tartomány rizs, tengeri, kausuk, szén, cukornád, bors, dohány, cinn, cink és foszfát kivitele jelentékeny. A franciák 10.000 kilométer jó utat építettek, s a transzindokinaiban vasútvonal 1700 kilométer. Ez a vasútvonal két ágban

bevezet Kína területére, Lang-son és Jünnan felé s a multban a csunkingi kormány megsegítésében fontosabb szerepet játszott, mint a híres burmai út. Hanoi és Szaigon japán megszállása véglegesen megszüntette a lehetőségét a legjobb vonal kihasználásának, a burmai útát pedig Csunking városával együtt napok óta hevesen bombázzák a japán repülők. A hatalmas kínai emberanyag katonai felhasználásának álma szétfoszott abban a pillanatban, amikor Japán katonái Indokína fődjére kiszálltak! Anglia ügynökei rábírták a csunkingi kormányt az indokinaiban gyors betérésre, de ez a vállalkozás csak komolytalan kísérlet marad...

A francia-japán szerződés hatása azonban nem korlátozódik Indokína fontos és gazdag területére. Egy valódi külön földrészre sugárzik ki Japán hatalma a megszállott területekről. Thai-föld, (Sziám) Burma és Brit-Malája a Malakka félszigeten, összefüggő egységet alkot Indokínával, néptörzseiben, ősi kultúrájában, gazdasági életében és a közös fejlődés irányában. Évezredek, csodálatos, elomlott kultúra romjai fölött elevenedik itt meg újra az élet s halad feltartóztathatatlanul az egység felé, az új ázsiai rend gondolatának vezérlete alatt, — Japánnal az élen! A felkelő nap országa mágneses erővel húzza a fiatalságot a japán egyetemekre, az évtizedes gazdasági harcban fokozatosan Japán győz, a technika Japánból terjed szét a szigetvilágban s elmélyül a barátság, a bizalom és az összetartás a sárga népfajok között, a nyugati demokráciák rovására...

Japán a kínai birodalom kapuját zárta be Indokínában s ugyanakkor szomszédos közelségbe jutott Thai-földre, a «szabadok» országához, ahol befolyása és tekintélye már sok évtized óta növekedik.

Thai-föld a stratégiai fontos útközföld Burma, Brit-Malája és Indokína között. Vértelen forradalomban alakult át alkotmányos királysággá 1935-ben. Prajadhipok, a derék és beteg király Londonból küldött expressz-ajánlott levélben egyszerűen lemondott a trónról. Szörnyű forráság uralkodik Thai-földön s a forradalmak is a hőséghez igazodnak... Phya Bahol miniszterelnök alakította át az országot, a gyermekkirály, a «nap féltestvére» nevében. Phya Bahol Dániában és Németországban tanult s Göring fölött járt egy osztállyal a katonai akadémián... A bankoki kormány politikája határozottan japánbarát.

Thai-föld japánbarátsága izgatja a legjobban Angliát, — a Kra szoros miatt! Évtizedek óta kísért a terv, átvágni ezt a 25 mérföldes területet s egy új csatornát építeni az Indiai Óceán és a Délkínai tenger között! Az Ázsiai Liga titkos köze szorgalmazta állandóan ezt a tervet, s tudta hogy miért, mert a Kra-csatorna 2-4 nappal megrövidítené az utat Európa, India és a Távolkelet között, de megölné Singaport s a hatalmas erődítményeket fölösleges, hiábavaló és erőltetett jövőre ítélné. Singaport a kapu az Indiai és a Csendes Óceán között, de a Kra-csatorna elrabolná tőle a nagy kiváltságot s a Kra-menti kikötőt, Bangkok kikötőjét és Thaiföldet világfontos, gazdag területekké varázsolná.

A gyors csatorna építésnek nincs semmi komoly természeti akadály. A talaj puha, alluviális, a vízszint mindkét oldalon egyenlő s olcsó a munkakész. Anglia azonban háborúval fenyegetődött, amikor Phya Bahol 1936-ban egy nemzetközi bizottság felállításával a csatornaépítés tervét újra felvetette, — de ma már másképpen alakultak az erőviszonyok s a gazdasági észszerűségnek Singaport érdeke sem állhatja útját...

Kambozsai szépség nemzeti viseletben.

Csendes partok a dúsz délszaki növények ha-

Légelhárító ágyúk Bangkok előtt.
A háttérben Thai-föld fővárosának 300 Buddha
templomából látszik egy sűrű sor.

Burma és Brit-Malája népeinek gondolatvilágában is nagyot csökkent az angol tekintély s a fegyverrel biztosított uralom talaját megremegteti a japán ezredek menetelése...

A Csendes Óceán vizein az erőviszonyok háborúra és békére egyaránt, forradalmi módon megváltoztak!

A brit erődháromszög, — Singapore—Hongkong és az ausztráliai Darwin, — nem tudja többé lezárni a Délkeleti tengert s a Holland-Indiai szigetzár sem hatásos többé, ha Japán Indokínában berendezkedik.

Minden eddigi számítás és katonai kombináció felborult a Csendes-óceáni támaszpontok használatában és csereberéjében. Egyszerűen más lett az értelme és a szerepe a kiépített amerikai és angol erős támaszpontoknak s a támadás, a hadüzenet és a háború Japán ellen a legveszedelmesebb kalandok közé sorakozott.

Anglia képtelen új hajóegységeket küldeni a Csendes-óceáni vizekre; San Francisco 8400 s Hawaii 6300 kilométer távolságban fekszik Tokiótól. Az amerikai Wake, Guam és Manila erődvonala a Fülöp-szigetek mélységéig behatol a japán érdekkörbe, de támadási lendületét Hainan szigete és Szaigon között biztonságosan megtöri az új japán védelmi vonal, amely a szárazföldre támaszkodik.

A szovjetunióknak szánt amerikai segítség is csak csalóka illúzió, könnyelmű ígérlet és biztató propaganda, mert Japán hozzájárulása nélkül, hadianyaggal megrakott hajók sohasem juthatnak el a szovjetkikötőkbe. Amerika megszállta Izlandot, megszállta a napokban a Trinidad szigeteket, vásárol, átvessz és elvesz tengeri támaszpontokat s a sajtója a nemzetközi jog súlyos sérelméről szónokol, ha más nemzetek önként követik az amerikai példát...

Tovább zúg a zaj az állítólagos sérelmekről s a tengerek szabadságának megsértett jogáról. Japánt a gazdasági blokádnak fegyverével próbálják térdre kényszeríteni s közben féltékenységgel a hallgatag Japán hatalma. Valami kimaradt az angolszász számításból az arany, a nyersanyag, a bankbetét s a ténylegkövetelések összeadásánál: — a lélek, a hit, az akarat, amely Japán császári lobogójának napkorongját ráragyogtatja a Csendes Óceán végtelen vizeire...

Indokínai pagoda az ősi építőművészet sajátos szépségeivel.

Indo-kinai asszonyok

Thai-földi szépség európai ruhában

A BANGKOKI CSÁSZÁRI PALOTA bejárata előtt

AZ ŐSKOR ORIÁS SZOBRAI emlékeztetően néznek az indokínai népre.

HÉT RÖL HÉTRE

Reng a föld

a keleti csatatereken egymásnak feszült erők birkózásától! Nincs már részlet, apró megütkezés, szakaszharc és zárt csata, — egyetlen gigászi összefogódzkodás a széles arcvonal s egyetlen roppanás dönti meg sorsát annak, aki a szoritástól térdre hull... A magyar honvédek is ott tusakodnak fajtájuk kemény akaratával a galíciai síkokon, a mi harcunk s háborunk is beleszakadt bajtársi hűséggel az európai szövetségesek oszlopaiba s nekünk nincs és nem lehet más vágyunk és imánk, mint-hogy a seregek hatalmas Istene tűzze a győzelem koszorúját a magunk és szövetségeseink szétválaszthatatlan szuronyerdejére. Idegen áruló, aki mást kíván s hiénája a csatatereknek. A mi utunk nem szélesedik távoli zsidó pusztákba. Mi itt élünk és itt halunk, ezen az áldott, viharos földön, népek, birodalmak, világ-nézetek történelmi keresztútján s csak egy tulajdonság véd meg bennünket a nagy összecsapások századaiban: a határozott, bátor cselekedet! A magyarság döntött az odaállásáról! Hitünk az új világ fényét követi, harcunk a szorjétt ellen sors és kötelesség, menekülés és új élet. Nem alkuszunk s nem tűnődünk a harc kimenetelén. Aki ezt a történelmi birkózást nem tudja megérteni, álljanak félre s hallgassanak mélyen, ne jósoljanak, ne csüggyesszenek senkit, s ne terjesszék együgyű meséiket, mert kihűlt szívük nem a nemzet testébe való. A győzelem forró hite a csodánk és a diadalmas jövőnk!

Vitéz Imrédy Bélát

durván és igazságtalanul megtámadta a helyeslő Virradat-ban egy kezdőbetű alá húzódó valaki. A támadás hírére már jóelőre szétkürtölték, a változatosság kedvéért most a jobboldali politikai körökben. A névtelen nagyság magát szélsőjobboldalinak hirdeti s elmondja, hogy ők nem „szerelemből” politizáltak idáig s áldoztak pénzt, karriert és érvényesülést, ami nagyon jellemző és megnyugtató volna, ha tudnánk, hogy ki az a hősi áldozat, aki ilyen sarki izléssel, — szerelemből nem politizál... Az fájt a névtelen és szerelemellenes politikusnak, hogy Imrédy Béla dolgozik, szerepel és programot ad, holott nem a német Arbeitsfronttal volt évekenkel ezelőtt összeköttetése, hanem a londoni jegybankkal. Sőt, — óh borzalom! — vitéz Imrédy Béla, mint Gömbös Gyula kormányának tagja, ott volt a londoni világgazdasági konferencián! A névtelen Arbeitsfront-imádó természetesen nem tudja, hogy Schacht birodalmi miniszter is ott volt, különben csudálatosan helyes lenne Imrédy részvétele is... Imrédy bűne, hogy nem utasította törvénytelen magatartásra a bíróságot, Imrédy az oka a gazdák eladósodásának, a munkanélküliségnek, a kamatszörnyének, röviden mindennek, — amit a névtelen úr ezerszer jobban csinált volna, — elméletben és be nem bizonyítottan! Az éretlenkedés és a politikai tudatlanság sívít az írgy mondatokban, bizonyítani, hogy van egy elvakult, dühödten csörtető réteg a szélsőjobboldal háta mögött, amely csak akkor hajlandó megnyugodni, ha már mindenkit ledöfött, megrágalmazott és félretolt maga előtt, a kontárok és a zugszemek uralmának biztosítására. Akit nagy feladat még sohasem próbált ki, az szilajon ígérhet fűt, fát, paradicsomot, a reakció és a zsidóság nagy lelki gyönyörűségére. Imrédy Bélát megpróbálta az idő, a kemény, fegyelmezett munka s az első országszerzés végtelenül nehéz korszaka. Puritán em-

ber volt s az is maradt. Értett és ért a pénzhez, de nem lett bankár. Az ország dolgaival törődik s ez a magyar feladata. Hát van természetesebb dolog a mi megvert életünkben, mint hogy balról s most már jobbról is, ádáz gyűlölettel nekiugranak?...

Felhúzta a nagyágyút

is a névtelen levélíró vitéz Imrédy Béla ellen, a nagyágyút, amelyet földreformterveinek meghirdetése után öntöttek a régi politika szakértői s megkérdezte tőle, — hogy mi van a zsidószármazással? Nagy kérdés, hogy jár-e válasz az olyan erénycsősznek, aki a nevét sem írja ki s hogy szabad-e bárkinek vezető magyar államférfiakba így belekötni, de a kérdésre választott közben Imrédy Béla pártja s a volt miniszterelnök lemondása óta beszerzett adatokból és hiteles okmányokból, képviselői értekezleten megállapította a következőket: „Vitéz Imrédy Béla hét dédszüljének tiszta keresztény származása okmány- és adatszűrűleg igazolt s még annak az egyetlen dédszüljének sem bizonyítható zsidó származása, akiről Imrédy Béla támadói azt állították, hogy 1814-ben, hétéves korában keresztelték meg...” Nincs az a nürnbergi törvény, amelynek ez nem elég s a napoleoni idők zavaraira spekuláló gyűlölet olyan írásokkal manipulált, amelyeknek levezetését bizonyítani nem tudta. Országunkban 800.000 fajtisza zsidó él s ez az óriási tömeg jobboldali segítséggel rágódhatik Imrédy Bélán jog és levegőhalvány igazság nélkül! Aki ebben van tudás és egyenesség, ám támadják Imrédy Bélát a cselekedeteiért gondolatainak és terveinek becsületes bírálatában mondják meg, hogy miért nem jó mindaz, amit hirdet, cáfolják a tetteit, tisztázzák az elveket, hogy előbbre haladhassunk, de ne folyamodjanak ilyen méltatlan és izléstelen fegyverekhez, mert akármit mondanak, — a magyar dolgozók a szívük mélyéből megvetik ezt a harcmódot.

Az okok és okozatok

rendkívül ügyes és mégis alátámasztó összekeverését sok nyilatkozatban figyelhetjük meg az utóbbi időben. Már amikor az Isten áldott napja, s a nyárba hajlott időjárás rohamosan kiszáritotta a vadvizet és az árvíz pocsolyáit, olvastuk szép sorjában a jelentéseket, hogy hány hóinyi területről „sikerült” levezetni az áradást... Méltó folytatása ennek a kisajátító dicsekvésnek a sok megállapítás arról, hogy közéletmezésünk rendjét „sikerült” biztosítani s a kenyérellátási zavarok véglegesen megszűnnek. A magyar föld népe betakarította a termést; — ez az igazi esemény s nem érdemelne meg a kenyeret, — ha most sem lenne. A nemzeti tervgazdálkodás munkásának nem az a feladata, hogy az időjárás és a termés eredményeit ajándékvirágnak a kalapja mellé tűzze, hanem az, hogy világos, egyszerű és átfogó tervek alapján gondoskodjék a termelés és az elosztás olyan megszervezéséről, amely az év 12 hónapjában, egyenletesen biztosítja az igazságérzetet és a gyomrot kielégítő népélelmezést! Ebből a tételből nyilvánvaló, hogy az eredmény elszámolása nem az aratás idejére való, hanem a késői tavaszi hónapokra, minthogy az árvíz elleni védekezés sem a száraz, hanem a nedves, böcsapadékos időkben könyvelhető el sikerként. Ebben az esztendőben sem árvízlevezetés, sem a népélelmezés nem sikerült s a bajokat sokkal jobban megelőzhetnénk, ha a súlyos megpróbáltatások okait tárnánk fel nyíltan és egyenesen, hogy az okok ismétlődését akadályozhassuk meg. Az előrelátás és biztonság a tervgazdálkodás lényege s mi mélyen megemlézünk majd kalapunkat az illetékesek előtt, ha a gazdasági év vége felé, az intézkedések áldásos hatásáról beszámolhatunk. De ma csatlakozni az önnemlépésekhez, amikor kiszáradt a víz és a cséplőgép ontja a gabonát, — bocsánatot kérünk — kissé korai dolog...

Bámulatos sokoldalúság

jellemzi némelyik alsó- és felsőházi törvényhozót s az összeférhetetlenségi javaslat tárgyalása során érdemes volna ezzel a sokoldalúsággal be-

hatóbban foglalkozni. Azt még megérti az ember, hogy a közéleti nagyság ért valamihez, alaposan, komoly felkészültséggel, de hogy az igazgatósági tagságok sokaságában egyformán jól értsen a vashoz és a likörhöz, a gyutacsához és a szellőző készülékekhez, a kenderhez és a rádióhoz, a kovához és a bőrhöz, — az már a tekintélytisztelet borzadályával tölti el a közönséges, magunkfajta halandót. Egyik havi folyóiratunkból közöljük az ilyen törvényhozói sokoldalúságot bizonyító adatokat az igazgatósági tagságokban: Apponyi György gróf: Fried Bern. és fia bőrgyár rt., Goldberger S. és fia rt., Klotild magyar vegyipari rt., Kovaföldművek rt., Közép-európai és Minerva ált. biztosító rt., Közműépítő és üzembentartó rt., Nova közlekedési és ipari rt., Romeiser F. és fia rt. Gratz Gusztáv: Diana rt., Mezőgazdasági ipar rt., Győri szeszgyár és finomító rt., Hazai likörgyár rt., Magyar acélárugyár rt., Magyar rugyantaárugyár rt., Magyar waggon- és gépgyár rt., Riegler rt., Magyar-Olasz bank rt. stb., stb. Jekelfalussy Zoltán: Dávid Károly és fia dobozgyár rt., Emergő és Palma kaucsuk rt., Horváth Miksa szőnyegipar rt., Hydroxygén gázválasztó rt., Magyar gázizzófény rt., Magyar tej- és tejtermékek forgalmi rt., Magyar Vízszínház rt., Mercedes-Benz automobil rt., Musica zongora- és hangszer-kereskedelmi rt., Rigler József rt., Ruhakonfekció kereskedelmi és ipari rt., Schuler József írószergyár rt., Ufa filmipari rt., Uránia tud. színház rt., dr. Wander-féle tápszergyár rt., Hermes magyar ált. váltóüzlet rt., stb., stb. Szüllő Geza: Mezőgazdasági ipar rt., Beocsini cementárugyár rt., Magyar Vízszínház rt., Fonciere biztosító intézet, Budapesti gyapjúárú kikészítő rt., Magyar textilfestőgyár rt., Goldberger S. és fia rt., Hofherr és Schrantz rt., Oetl Antal vasöntőgyár és gépgyár rt., Diószegi gazdasági cukorgyár rt., Magyar leszámítoló és pénzváltóbank stb. Négy sokoldalúság csupán a nagyon sokból... Ki magyarázhatja meg az ilyen állapot jóságát és szükségét avval az elkoptatott frázissal, hogy szükség van a „szakemberekre”?...

Erdélyi rádiót

kérnek a kolozsváriak s mi őszintén kívánjuk, hogy megindított küzdelmüket siker koronázza. A kolozsvári Ellenzék súlyos joggal bírálja a budapesti programot s bizony elkelne egy kis verseny s valami felfrissülés, mert „a magyar rádió régen megérett az általános és gyökeres reformra...” Az a csodálatos mindálunk, hogy minden jószándékú és jogos bírálat egy közös kínai falba ütközik, amely a „vezetők”, a „felelős irányítók” rendkívül korlátozott és beteges érzékenységből épült. Minden úgy van jól, ahogy éppen van, — ez az érdekelték között elterjedt hamis felfogás, ami a legeszszerűbb bizonyításokat is duzzogva a kívülállók irigységének minősíti. Hányszor elhangzott már a helyes megjegyzés, hogy a magyar ember sohasem ebédel cigányzene mellett, de azért marad ez a helyretyutyutyu, ez a nagybögös belezendítés a levesbe, mert valaki egyszer elrendelte, vagy mert olcsó és szellemtelen kitöltése a déli műsornak. Aki a rádió egy heti programját végighallgatja, bizony elszédül az előregezettség és a laposság összesűrűsödő jeleitől. Valamikor jó volt ez a vezetés, de minden szervezetnek élet-törvénye, hogy időnként meg kell újítani. Senki sem hibás, csak rossz s a műsor s lehetetlenség, hogy ne volna több olyan egyetemes műveltségű magyar kultúremler, aki sokkal jobbat és szebbet tud kicsiholni a rádió szélesre kiépített szervezetéből. Nem altató szerszám a rádió s szellemi karmesterének sem az a feladata, hogy elszenderíttesse a hallgatóságot. Ha pedig valakinek galuska van a torkában, az nem szégyen, csak nem szükséges feltétlenül a rádió kereszttől közölni a családi bajt a megnagyobbodott Magyarországgal. A magyar nyelv szépségeinek s zengő hangsúlyának a rádió a legfontosabb iskolája. Magyn izesség, művészet, tudás, gondolat, ötletesség és korszerű hírszolgálat a rádió feladata s a nemzeti lélek megmelegítése és ha munkakörét nem tudja haladó lendülettel betölteni, akkor szorítson helyet az erdélyi rádióknak, hogy a nemes verseny fokozza fel teljesítményeit...

DOLGOZNAK MÁR A MUNKA ÖNKÉNTESEI

Erdély földjén most ütöttek először tábort az önkéntes munkaszolgálatosok. Dolgozni jöttek a sokat szenvedett föld falvaiba és dolgos kezük, tiszta szándékuk nyomán híd épül a falu és a város között. A munka önkéntesei: városlakó ifjúság, egyetemi hallgatók, diákok, akik most tanulják megismerni a kétkézi munkát és azon keresztül a mindennapi kenyerét verejtéssel kereső falusi embert — magukon keresztül pedig megmutatják a falunak a város dolgos jószándékát. Adja Isten, hogy egymásra találjanak, az egyetemi diákok és a földművesifjak, diáklányok és falusi lányok a munka megbecsülésében és országépítő hatalmában.

Reggeli kiosztás.

Reggeli mosdás a hideg forrásvízben.

Csákánnyal, ásóval...

Barátkozás a kis székellyel.

Dalolva mennek munkába a lányok.

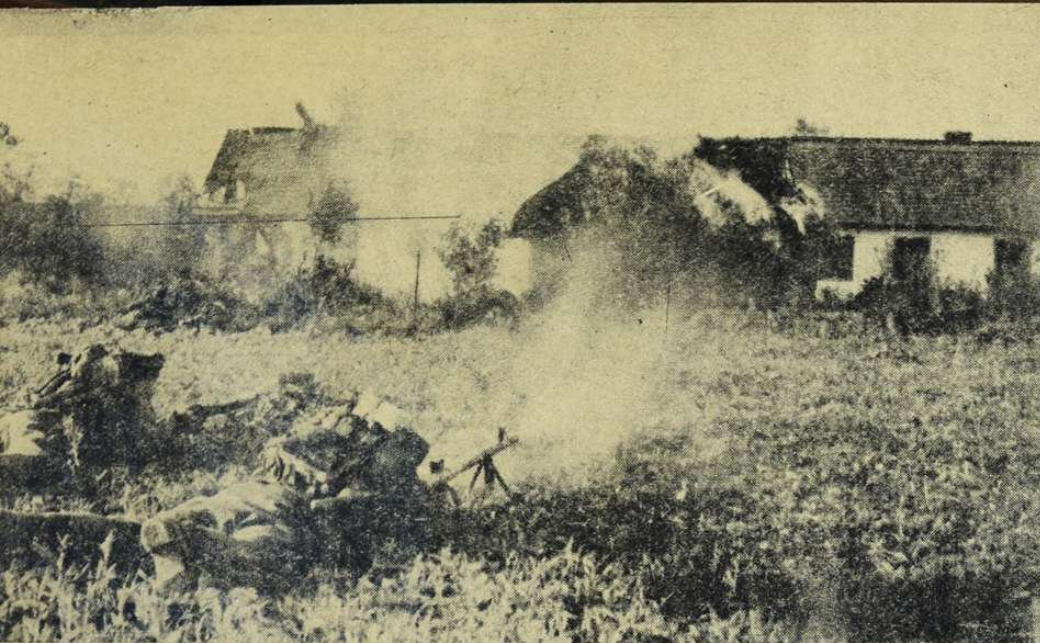
Krumplimosás.

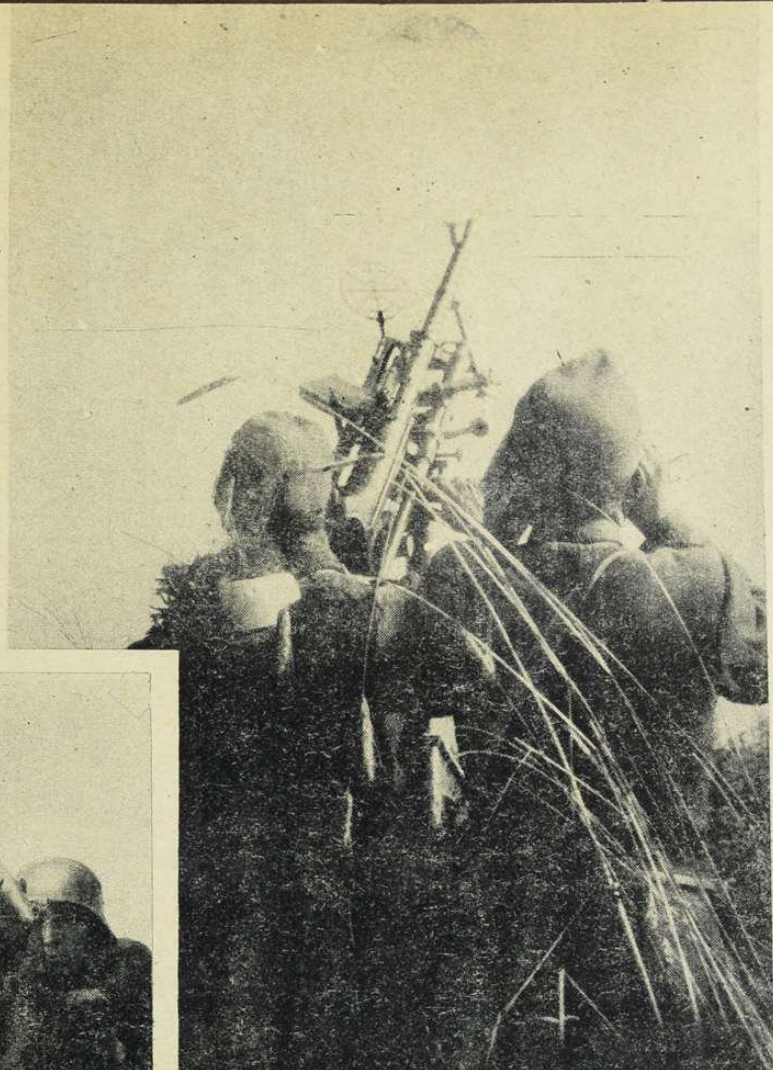
Nagymosás.

Keresztet raknak a kesy pesti lányok.

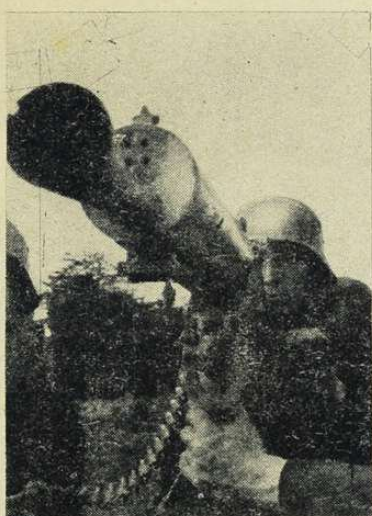

Szovjet utóvéd által megszállott major megtámadása.

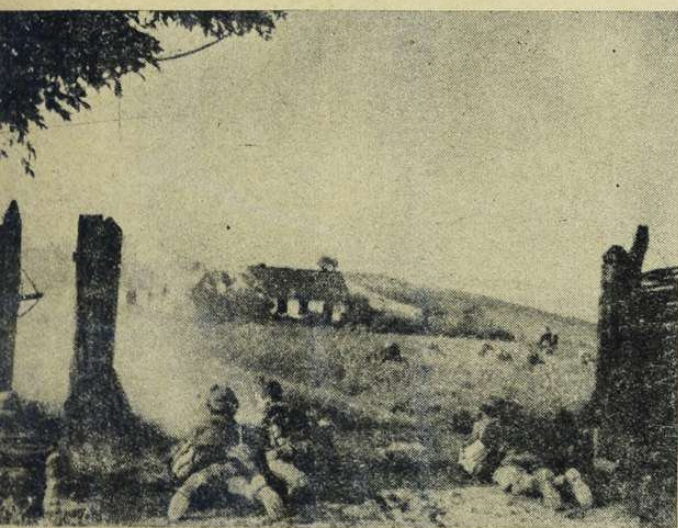

Golyószóró tüzet nyit egy szovjet repülőgépre.

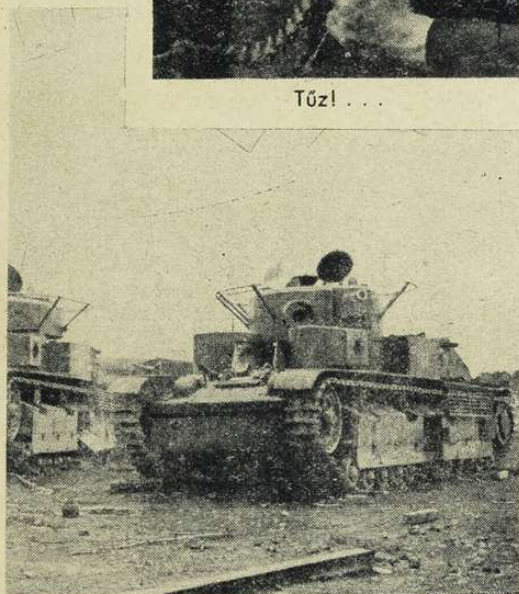
magyar honvédek diadalútja a Szovjetföldön

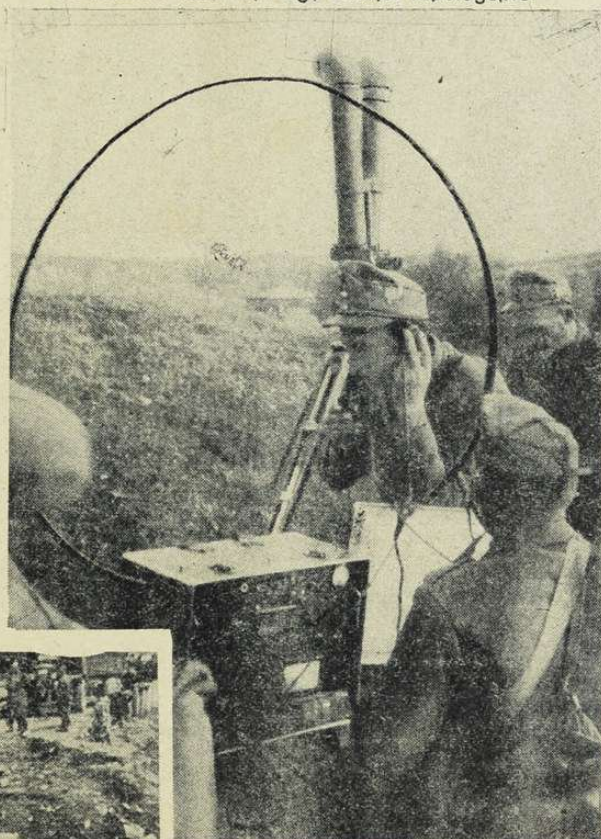
Tűz! ...

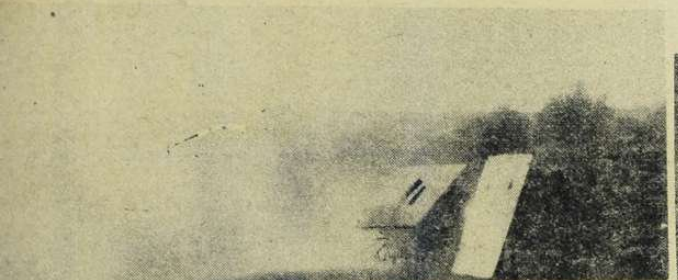
Honvédeink megtámadnak egy megszállott major.

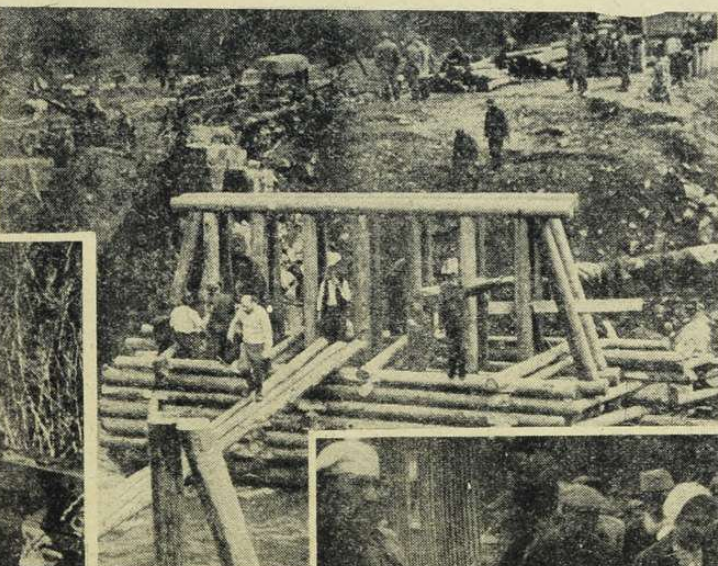
Zsákmányolt szovjet páncélijárművek.

Figyelő munkában.

...tűzélőállásban a Dnyeszteren túl.

Közüti szükséghid-
építés a Pruthon.

Kattog a géppuska.

Szovjet csapatok által
megszállott major tüzér-
ségünk tüzeiben.

Honvédségünk ebédet oszt ki a sze-
gény galíciai lakosságnak.

ÉJJEЛИ ÁTKELÉS A BEREZINÁN

ÉJJEЛ KÉT ORAKOR, a felrobbantott szovjet híd közelében a német katonák hangtalanul vízre eresztik a gumicsónakot. Kísérteties a kép, a köd, a némaság...

Semmi sem rezdül. Erősen és óvatosan dolgoznak az evezők. Az első osztagok az ismeretlen partokra kiúsznak.

ELŐRE A KIFEJLŐDŐ HARC VONALBA! A katona arcán feszült és elszánt figyelem... Bármelyik pillanatban kezdődhetik a súlyos ütközet.

PUSKALOVÉS NÉLKÜL LEFOGTÁK A SZOVJET ELŐORSÓKET! Megmozdult már az ellenség is. Géppuska kattog a csalitos gyülekezőhely közelében, de a német tüzérség is megkezdte az átkelt csapatok támogatását.

ÜTKÖZETBEN! Jeladás az ellenség felé a sík terepen... A frontvonal már nem a szovjet

Katonasegítség az elgyötört lovaknak...

HŐSISÉG A SZOVJET-UTAKON

A hadijelentések és a harctéri beszámolók egyre sűrűbben emlékeznek meg a szovjetföld elképzelhetetlenül rossz, tönkretett és elhanyagolt útjairól. Az előnyomulás leghírhedtebb ellensége a sárba-, vagy porba-vesző gödrös, bordás és barázdás, útnak csúfolt egyenetlenség. A harcikocsik nekivágnak bárhol a terepnek, de az utánpótlás, a gépkocsik oszlopa, a könnyű motorosok és az anyagszállító járművek csak az emberi erő és leleményesség teljes kihasználásával juthatnak előre...

Képeink a hadiforgalom hőseinek példátlan küzdelmét öröklítik meg.

Tengelyig merül a kocsi a sárba.

A terhet húzó ember gyorsasága biztos egyedül...

Nincs szegélye az utaknak. Ahol síma a talaj, ott az út oldala...

A motorost is kell menteni „szorult” helyzetéből.

Bűvészműtávjokat végez a gép a mély bevágások között.

mocsaras szakaszokon fatalapzatra segítik a süllyedő harcikocsit.

Szovjet

Orosz-mongol ragvás keverék.

Turkesztáni török fogoly.

Orosz zsidó félvér az Uralból.

A keleti harctérről százezrek menetelnek végláthatatlan sorokban s fegyveres őrség kíséretében a kijelölt hadifogoly táborok felé. Letört, halálosan fáradt és halálra rémült emberek, akik csak hetek múlva hiszik el, a sok ijesztgetés után, hogy nem mészárolják le őket, ahogy ők végeztek volna ellenfeleikkel, a politikai biztosok parancsára.

A világ egyetlen hadseregében sincs olyan csodálatos, zagyva, kevert népegyveleg és bábeli nyelvzavar, mint a szovjet hadifoglyok milliós táborában!

Feltárul előttünk a képekből a titokzatos ázsiai népvándorlás forrása, a faji települések erőszakkal bomlásba vert rendtelensége és a szovjet uralom alá kancsukázott szerencsétlen népek romlása.

A szovjetbirodalomban 100 különböző nép él, helyesebben haldoklik! Szláv törzsek, oroszok, ukránok, fehéroroszok s lengyelek; finn-ugor népek, finnek, esztiek, lappok, mordvinok, cseremisek, osztjákok, vogulok, szamojédek; török-tatár népek, baskirok, kirgizek, uzbekiek; kaukázusi népek, georgiaiak, örmények, cserkeszek, kurdok, kalmükök, — a faji keveredés és a törzsi megosztás százféle zártságában kerültek bele a szovjet béklyóiba. A Kreml vörös uralma nem ismert nemzetet és fajt s há meg is engedték az anyanyelv használatát, ugyanakkor gyilkos erővel törtek le minden megmozdulást, amely sajátos népi fejlődést és kultúrát követelt. Csak a zsidó volt kivétel, — Marx népe hozzátartozott az uralkodó réteghez s a központi akaratot irányította.

Ezek a képek vádló bizonyítékai annak, hogy a szovjet, az elrabolt népi kultúráért csak elaljasodást, emberi züllést, baromi ísultságot, szürke, szűkhomlokú, haladásellenes, barbár tömeget tudott adni cserébe a gonosz lappangó tából kihozta a rosszat, a gonosz lappangó ösztöneit, az állati vonást, az elhanyagolt megadás dermedt érzését. Már csak itt-ott villan fel az erős fajtákban a szellem, az életkedv s az értelem.

Kultúrát hazudott 25 éven át a szovjetzsidó uralom s ezt cselekedte, — ami a képekről reánk mered... A szovjet pusztulása, az emberiség megmentése!

Kazaksztáni mongol. Nem tudja, miről van.

Az ukránok jó arca tűnő...

Félvér mongol a

Szibériai Omszki prít. Ukrai „á” ker

ZSIDÓ KATONAI BIZTOS FOGSÁGBAN. Ez az átvilági típus oranzsolt halált százazreknek!

Krimli tatár szovjetkatona.

Kalmük. Oroszul sem tud...

Fiatl, vidám kirgiz.

Odesszai zsidó oktató.

A drótsövény mögött... Örök tanulmány marad a sok arc, a sok rongy s az össze-visszaságában változatos népegyveleg, — a szovjet legnagyobb gyöngesége!

Épek a fogorágban

Georgiai csodálkozó.

Uzbeki ősemler.

Donvidéki fiatal fogoly. Szabadlábra helyezték.

Szovjettiszt a Fekete-tenger mellől.

Jóvágású ukrán katona.

Becsületes ukrán típus. Hazaengedték...

Tülegyszerű orosz típusú zászlóalparancsnok.

ljedt, tompa, primitív orosz.

Leningrádi munkás katona

Zsidó életmezési tiszt.

Mongol fogoly.

Tatár szovjetkatona.

Zsidó alparancsnok.

Katonai biztos. A vad kegyet-lenség az arcán ül.

Tipikus katonaarc a kazaki köztársaságból.

Fehérorosz fiatal szovjettiszt.

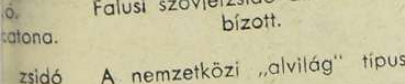
Orosz típusú alhadnagy.

Szovjettábornok.

Falusi szovjetzsidó állami megbízott.

A nemzetközi „alvilág” típus.

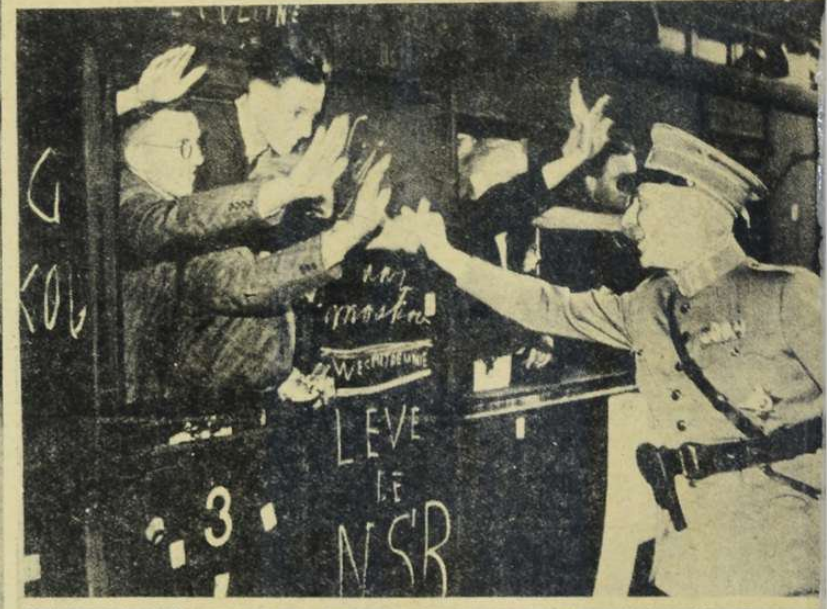

Baskir-földi katona.

Világ

Hollandiából is elindult az első önkéntes zászlóalj a szovjet harctérre. SEYFFART tábornok, a légió parancsnoka, búcsúzik katonáitól.

Hágában a tömeg viharosan üdvözlö a harcba induló önkénteseket.

A HÉT NAGY ESEMÉNYE.

Belmonte őrnagy Berlinben a nemzetközi sajtó képviselői előtt leplezte a bolíviai levélhamisítás sötét hátterét. Képünkön Schmidt követ megköszöni Belmonte (baloldalt) szenzációs felvilágosításait.

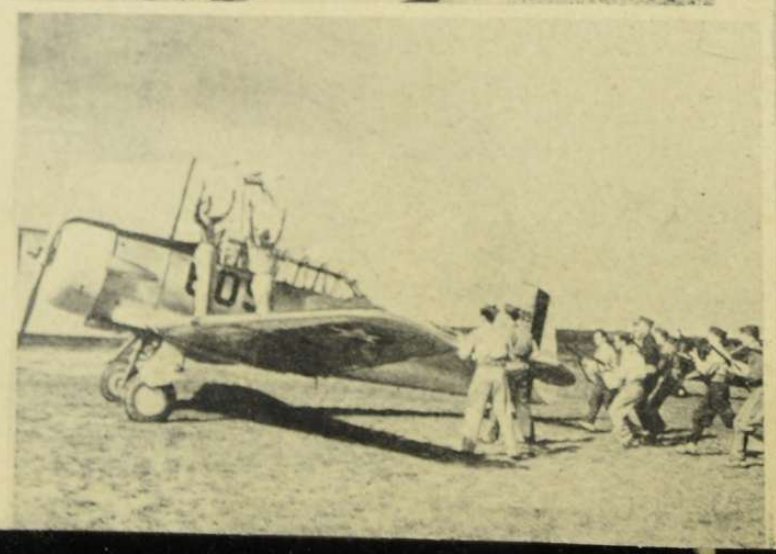

A HÁBORÚS USZÍTÁS AMERIKÁBAN.

A „beavatkozás” hívei mindent elkövetnek az Egyesült Államokban, hogy az „invázió” veszélyének rémképét a tömegek elé fessék s a háborús hangulat szenvedélyeit kirobbantsák. Felső képünk Dél-Carolina Anderson nevű városkájában készült, a hadgyakorlatról, „a hirtelen leszállott ellenség ellen...” Alsó képünkön „ellenséges repülőket” fognak el a gyakorlatozó katonák...

CARMONA portugál államfő az Azori szigetekre induló hajójáról tudatja rádióvilággal, hogy „Portugáliából utazik — Portugáliába...”

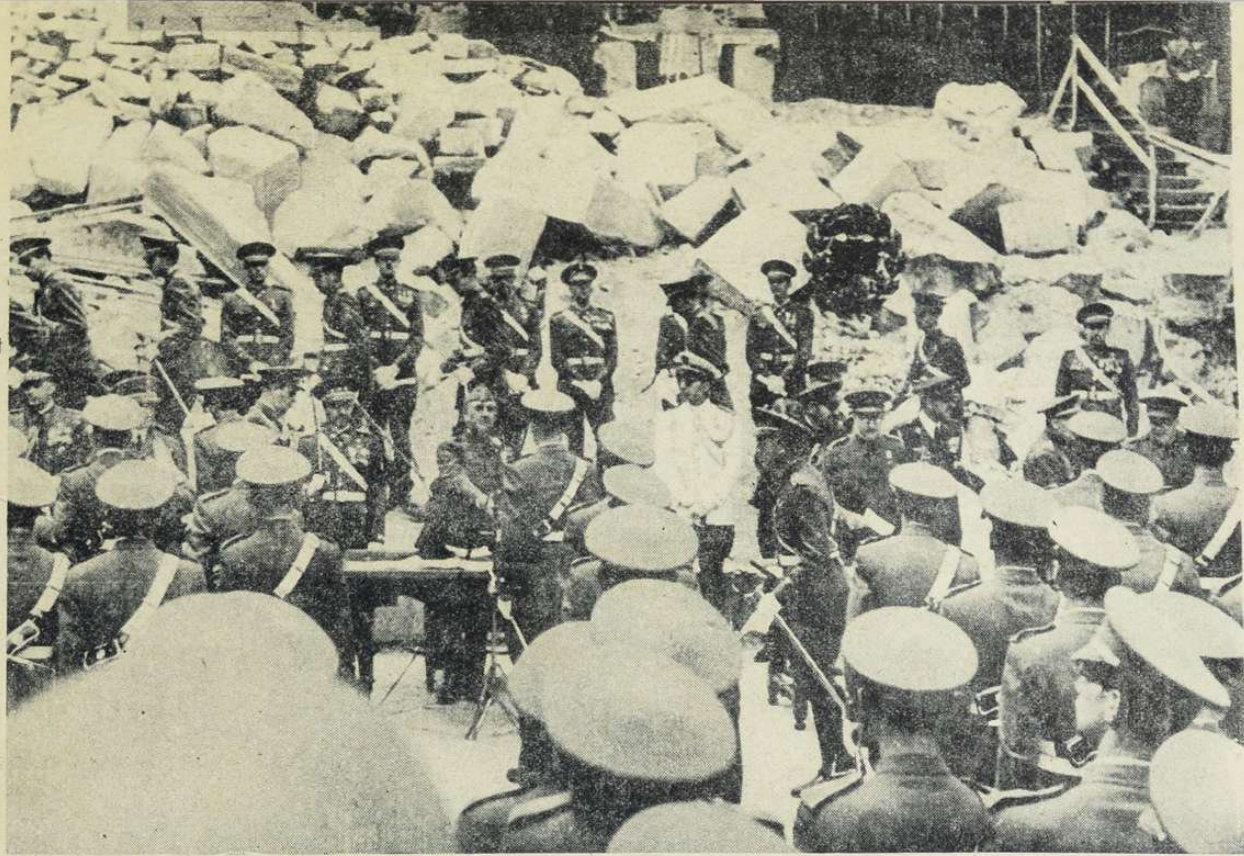
LENGYEL FOGLYOM VÁNDOROLNAK HAZÁRA FÉLÉ.

A szovjet ellen harcoló lengyelek mostanáig G. P. U. börtöneiben szenvedtek. Az ukrán oroszok felszabadítása után tömegesen, szabadon térnek vissza szülőföldjükhöz.

Ujság

TISZTAVATÁS AZ ALCAZAR ROMJAI KÖZÖTT.

Meghatóbb és nemesebb környezetet Franco, a spanyol állam vezére nem választhatott volna a fiatal tisztek felavatásához. A kövek, a romok a hazaszeretet halhatatlan erejéről regélnek. Francótól jobbra az Alcazar hőse, Moscardo tábornok beszélget a felavatott tisztekkel.

MESTERSÉGES RÁDIUMI

Fernando Rameau, a fiatal francia tudós, laboratóriumában. Rameau azzai a bejelentéssel lepte meg a világot, hogy felfedezte a mesterséges rádiumot. A kísérlet és az eredmény forradalmi változást okozhat a világ szenvedőinek gyógyításában.

A SZOVJET-ANGOL SZOVETSÉG KÉP-OKMÁNYA!

Molotov aláírja az Angliával kötött katonai egyezményt. Háta mögött Sztalin áll, Sztalintól balra Cripps, Anglia milliomos és kommunista nagykövete a Kremlben, aki a háború kitörése idején azt írta, hogy szükséges lenne Anglia megverése, a proletár forradalom győzelme érdekében

Német ifjúsági szervezetek Bulgáriába utaznak bajtársi látogatásra.

ARATÓ HONATYÁK

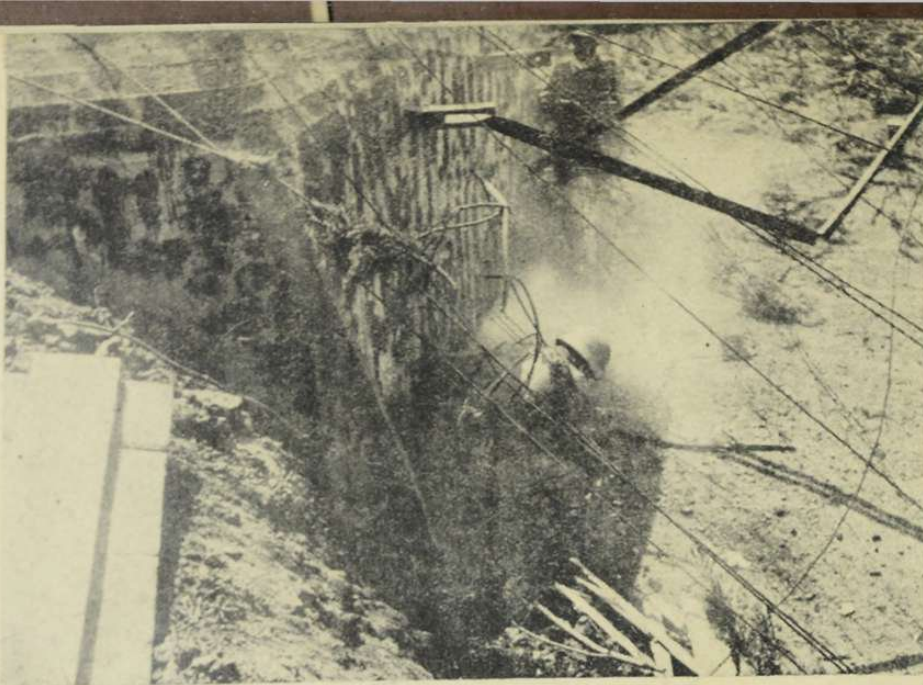
Aratnak magyar földön. A kaszák nyomán elfekszik a nehéz, acélos szemekkel telifejű szár és gazdag és szegény, földesúr és részes egyformán ad hálát az Úrnak a mindennapi kenyérért! És dolgozik is egyformán mindenki. Képeinken kétféle magyar törvényhozó arat; fenn Fűssy Kálmán komárommegyei, alsó képünkön Papp Mihály nagykapocsi birtokán vágja a rendet.

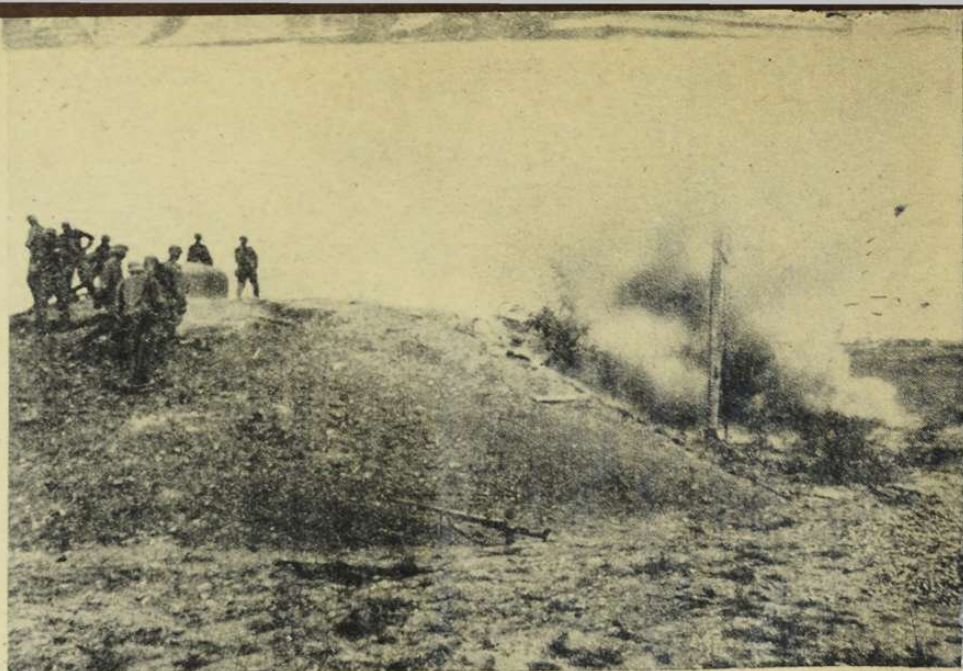
KELETI ZSIDÓK UKRAJNÁBAN.

Ez a sötét volt az átka a földművelő népnek. Uzsorások, bűnözők, vérben, gondolkodásban idegenek a szovjetnek készséges szolgálói, — a végletekbe fokozták a dolgozók nyomorát.

FELROBBANTJÁK az elfoglalt szovjet erődotet.

hogv nyoma se maradjon a Sztalin-vonalnak!...

HADIJELENTÉSEK, CSATÁK

A keleti háború 7. hetében nagyobb a szovjettől elfoglalt földterület, mint az egész német birodalom s több katona harcol a hadműveletek csúcspontján zajló csatákban, mint az európai háború megindulása óta az összes hadjáratokban együttvéve!

A megszállt arányok, a küzdelembe vetett erők, a totális nekifeszülések jellemzik a példátlan ütközeteket, amelyekben a szovjet a kétségbeesés merészségével próbálja meg a német hadászat módszereinek alkalmazását Németország ellen. Az európai szövetségesek seregei élén a gyorsan mozgó páncélos csapatok mélyen előretörnek s amikor már a gyalogság utoléri őket, széles ívben visszakanyarodnak saját arcvonaluk felé. A gyalogság nyomában új páncélos egységek rohannak előre s kezdődik újra az ellenséges csapattesteket lekanyarító művelet. Így alakulnak ki a sokat emlegetett *zsákok*, körülöttük a fokozatosan sűrűsödő és szorító, áttörhetetlen katonasövényekkel s így történik meg az, hogy sokszor 50–100 kilométerrel előbbre az ellenség már lerakja a fegyvert, amikor a győztes arcvonal mögött még javában dúl az ütközet.

Felbecsülhetetlen időnyereséget biztosít ez a *szel-letelő hadművelet* s gyorsan tehermentesíti az arcvonalat az első sorokra zsúfolt ütközetektől. Azelőtt a legnagyobb kockázatnak látszott a fegyveres ellen-séget az előrenyomuló seregtestek hátába hagyni s ma, józan katonai számítás meghatározni, hogy milyen nagyságú *zsákokat* bír el a pontosan végrehajtott felvonulási terv. Még a világháborúban is a rajvonalak mögött ropogó fegyvert minősítették a legnagyobb veszedelemnek, ma pedig megszokott dolog már a *kör-ben kifejlődő harc*. Az álló és a mozgó háború tak-tikai különbségei élesen megmutatkoznak.

A szovjet az első súlyos veszteségek után meg-próbálta a német páncélos ék és a lassabban mozgó gyalogság közé bedobni mindenütt a tartalékegységeket, hogy megakadályozza a bekerítő *zsákok* képződését s ha lehet, a *mozgó háborút* álló háborúba merevítse. Moszkva már avval biztatta új szövetségeseit, hogy az arcvonal tartós állásokba szilárdul, de ennek a forró óhajnak nincs semmi gyakorlati eredménye. A bekerített seregrészeket sehol sem sikerült felszabadítani, az átkaroló hadművelet pedig új és félelmetes eredményt mutat az ukrán fronton, ahol a német és a magyar gyorskötélek elvágják a szovjetsereg visszavonulásához szükséges vasúti összekötő vonalakat.

Kievtől délre megkezdődött a felmorzsoló körcsata, amely Szmolenszktől keletre már a befejezéséhez közeledik.

Valószínű, hogy Vorosilov, Timosenko és Buden-nij egyszerre és egyidőben indították meg a közös módszerű ellentámadásokat, abban a reményben, hogy az arcvonal valamelyik szakaszán mégis csak sikerül az élő acéfal átszakítása. A Ladoga-tó part-ján a finnek is előbbre jutottak s a leningrádi övezet bal- és jobbszárnyát egyenlően fenyegeti a halálos csapás. A balti térbe szorult és erősen megtizedelt szovjetcsapatok fegyverletételét csak ki kell várni...

A hadijelentésekből egyébként, ezen a héten még következtetni is ritkán lehet a szövetségesek fő táma-dási irányára.

A finnek visszahódították egész Karéliát! A szov-jet három álló hónapig harcolt ezért a területért,

Légi támadás egy szovjet katonai célpont ellen.

amelyet a békeszerződésben leszakított Finnország tes-téről, de a finnek hat hét alatt, állandó ütközetekben elérték a régi határt s most a Murmanszk vasútvonal felé haladnak tovább. A finn hadseregben szigorú egészségügyi intézkedéseket léptettek életbe, mert a befutott hírek szerint Szovjetországban, a Volga felső folyásánál kiltört a pestis...

Az egész művelt világ felháborodását robbantotta ki a finn *Liinahamari angol bombázása*. Egy angol repülőgépanyahajóról 20 harcigép, szovjet Martin-bom-bázók társaságában támadt a finn városkára, a két ország diplomáciai viszonyának megszakítása előtt. Vé-res szatíra visszagondolni a közelmúlt, amikor még Churchill a finn kultúra és szabadságharc halhatatlan nagyságát hirdette s mindent megígért a szovjet ellen folytatott küzdelem támogatására. A hazug ígéret igaz orgyilkos támadásba fajult... *Petsamo* angol bombá-zását rendkívül súlyos veszteségekkel verték vissza a finn és a német légi erők.

A magyar dicsőség

Nem csupán a magyar, hanem a német jelentések-ből is határozottan kidomborodik a magyar gyors-esapatok bámulatraméltó teljesítménye. Zuhogó eső-ben, sárbafulladt úton, az elkeseredetten védekező ellenség nyomában, lendületes és gyors maradt az elő-nyomulás. A gépesített seregstestet csodálatos erőki-fejtéssel követte az egyik kerékpáros zászlóaljunk, amely hatásosan beavatkozott a kifejlődő harcokba. A ma-gyar leasandárok állandóan összecsapnak az erős szovjet háttvédekkel. Légi erőnk a visszavonuló szovjet páncélos oszlopokat s a gyalogság sűrű sorait bom-basztják s felveszik sikeresen a harcot a szovjet repü-lőkkel. A 18. szovjet hadsereg megmaradt hadosztá-lyait német és magyar csapatok kerítették be: egy magyar seregstest bátor támadásáért 500 halottal és 2500 fogollyal fizetett a szovjet s a hadfelszerelési *zsákmány* napról-napra növekszik. *Gyorscsapatunk el-érték a Bug folyót s tervszerűen folytatják a had-műveletet, amelyben fontos szerepet töltenek be.*

Egy elfoglalt falu szovjetparancsnoki irodájában megtalálták Ivanov tábornok felvonulási tervét Magyar-ország ellen! Páncélos egységekkel megerősített 16 hadosztály állott készen a Kárpát-vonal áttörésére s csak az utolsó, kedvező pillanatban megindított há-

Tiszta mongolvérű szovjet hadifoglyok. Emberek, akik ősi elmaradottságukban semmit sem tudnak az óriás csaták céljáról...

Hordágyra emelik a súlyosan sebesült szovjetkatonát...

ÉS ÚJ FORDULATOK Irta: Dr. Rajniss Ferenc

ború mentette meg hazánkat a legnagyobb és legvéresebb áldozatoktól. Honvédeink a megelőző háború hősei Podolia síkjain...

Erősödő harc a tengeren és a levegőben

Az Egyesült Államokból szállított amerikai repülőgépek most vizsgáltnak először zárt kötelékekben az európai harcokban s ahogy a német katonai szakértők megállapították a nagy reklámmal beharangozott «Roosevelt-sasok» igen kellemes csapódást okoztak. Általános vélemény, hogy az angol Royal Air Force hazai gépei sokkal jobbak, gyorsabbak és veszedelmesebbek, mint az amerikai gépek. A Hudson-Lockheed elavult, régi típus s a legújabb 4 motoros Boeing-bombázó, a híres «repülő erőd», amelyet az európai célpontok éjjeli bombázására használnak, nehézkes szerkezetű s nem nehéz prédája a villámgyors vadászgépeknek.

Németország volt az első a háború előtt a 4 motoros bombázók építésében és konstrukciójában s ma is az... Északafrikában Tobruk közelében találkoztak a német repülők először egy Boeing együléses vadászgép osztaggal s néhány perc alatt öt darabot lelőttek közülük. Az angol Spitfire nem is emlegethető egy napon ezekkel az amerikai gépekkel.

A szétszedett és technikai szempontokból megvizsgált amerikai repülőgépek anyaga silányabb mint a német és az angol gyártmányoké. Az Európába küldött típusokon még nem érvényesül a sok háborús tapasztalat s meglátszik rajtuk a gyors tömeggyártás sokféle hátránya. Az angolok különösen az amerikai gépek hiányos fegyverzete miatt panaszkodnak...

A nyugati harctéren — az Atlanti Óceán, a brit szigetek és a Földközi tenger területén, — az a legmeglepőbb folyamat, hogy a szovjetháború döntő heteiben a tengelyhatalmak szorítása és pusztító ereje állandóan és következetesen növekszik!

Egy német tengeralattjáró raj napokig támadott egy hadihajókkal védett angol hajókaravánt s 22 gőzös kilövésével 140,000 tonna kereskedelmi hajóteret, két rombolót és két hadihajót súlyosított el. A Faröer szigetek körül mindennap lebombáznak néhány gőzöst, a német városok megtámadása miatt, hosszú szünet után Londont újra végigsöpörték a bombavető német gépek, Hull városának ipari berendezéseit érzékenyen megrongálták s Skócia és Délkelet-Anglia ellen sok nappali és éjjeli támadást vezettek. Kirkenes norvég kikötővárost egy angol anyahajóról 40 repülőgép támadta meg s a váratlan légi harcban 28 angol gép pusztult el. A hét eredményei alapján Anglia nem számíthat a keleti harctér eseményeinek kihasználására.

SZMOLENSZK FŐUTCÁJA,

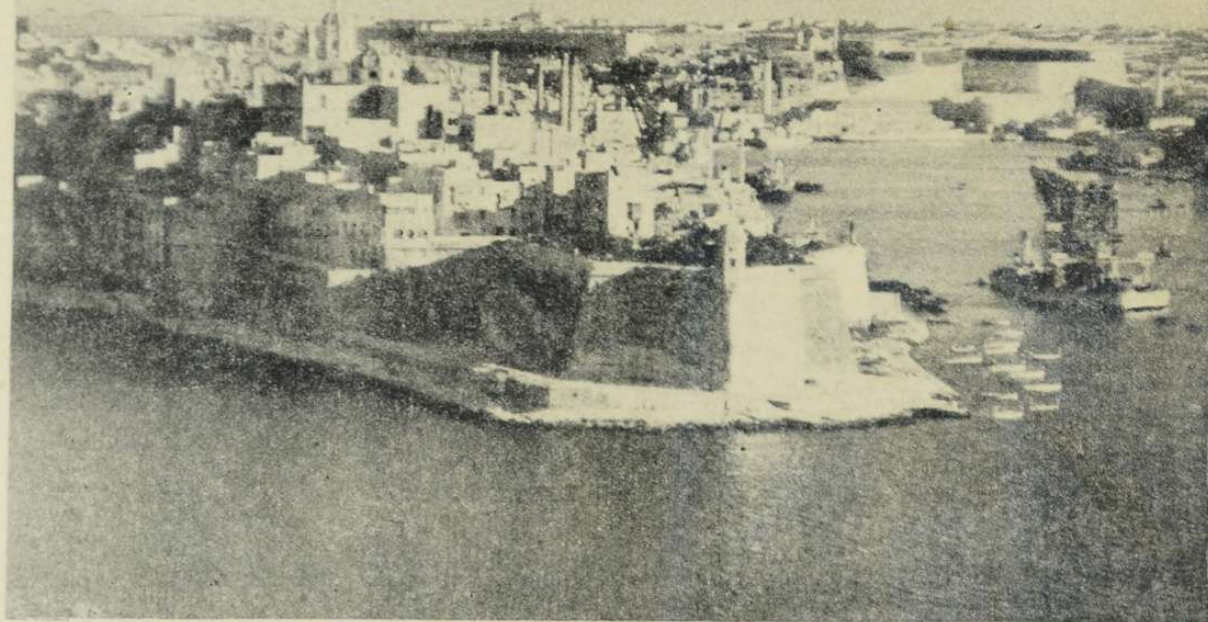
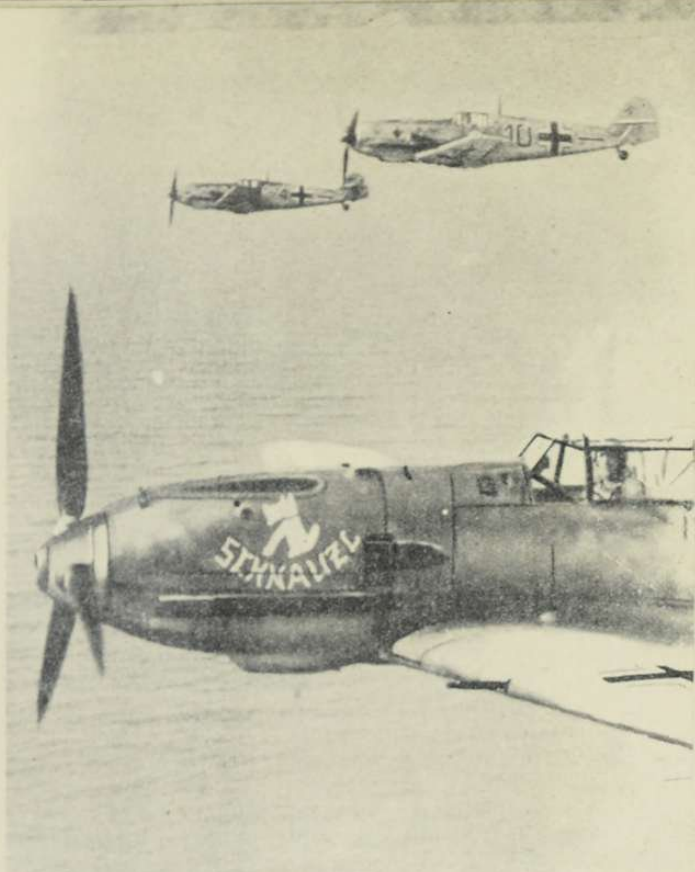
a háttérben a híres katedrálissal, amelyben a vörösök vallásellenes múzeumot rendeztek be.

MANNERHEIM,

a finn hadsereg legendás híró főparancsnoka, tisztjeivel a harcterület megszemlélésére érkezik.

A La Valetai kikötő bejárata.

ANGLIA FELÉ.

A csatona fölött készült ez a remek kép, az angol katonai célpontok bombázására indult gépekről.

Ciprus, Szuez, Tobruk és Alexandria minden 24 órában látja a német repülőket s a sűrű támadásokból sok mindenre lehet következtetni, csak éppen a harci szellem és a géppálmány csökkenésére nem...

Olaszország támadásban!

Angliát a hét folyamán az olasz fegyverek hatalmas csapásai döbbsítették meg. Az olasz haditengerészet egy rohamnaszád csoportja rajtaütött Malta tengerészeti támaszpontján. Az újszerű könnyű egységek titkát az olasz hadvezetőség nem fedte fel. Senki sem tudja, hogy milyen fegyverzettel indultak el a gyorsnaszádok s csak annyi ismeretes a támadásból, hogy először La Valetta előtt a Grand Harbour-t pusztító bombasóval árasztották el az olasz repülők s az éj leple alatt a gyorsnaszádok behatoltak a 300 méter széles bejáratú kikötőbe. Egy fényszóró már későn fedezte fel a halálosan vakmerő támadást, az ágyuk hiába zúdítottak tüzet a védőberendezések vonalára: Nyolc fűlsiketítő robbanás s a fellángoló tüzek jelezték az olasz sikert. Amelyik hadihajóhoz odacsapódott a titokzatos torpedó, az már nem vesz részt többé a háborúban... Két olasz gyorsnaszád hőseivel együtt elveszett s a többi, visszatérő útján, a nyílt tengeren is elsüllyesztett egy angol rombolót.

A Földközi-tengeren megvívott nagy olasz-angol csata befejeződött, amelyben az olaszok 70.000 tonna kereskedelmi hajóteret, két hadihajót és 21 repülőgépet vertek a tenger mélységébe s 10 másik hajót használhatatlanra megrongáltak. Málta, Tobruk és Ciprus bombázása tovább folyik. A közölt adatok szerint csak az olasz tengeralattjárók a háború kezdete óta 500.000 tonna ellenséges hajóteret süllyesztettek el és 27 hadihajóval csökkentették Anglia büszke állományát. Az angol kereskedelmi hajózás tonnavesztése, a brit szolgálatban álló hajókkal együtt 13 millió tonna fölé emelkedett. A vég lassan is bekövetkezhetik...

Keletafrikában Uolchefit olasz védőrsége 100 nap óta harcol 3000 méter magasságban, néhány könnyű löveggel s teljesen bekerítve. Az angolok megadásra szólították fel a feketeingeseket, akik kitöréssel válaszoltak és hátsóbb állásokba ülték az ellenséget. A Duce katonái legszebb lapjait írják szívük vérével az olasz történelemnek...

Összeesküvések a háború kiterjesztésére

A londoni Times világosan beszél: ha győznek a demokráciák, Anglia és Amerika vállalja el a világ csendőri szolgálatát s ebben a munkában Franciaország, Németország és Olaszország ellen, — Szovjet-országra támaszkodnak... Mi marad meg a kisebb nemzetekből, ha ez a brutális és minden európaiaságból kivetkőzött angol terv valóra válik? Anglia odadobna mindent a moszkovita rémuralomnak, ami nem lehet az övé; az arany, a gyarmati hatalom s az előkelő klubszékek lordjai uralomra segítenék Európa fölött az ázsiai barbárságot, abban a naiv

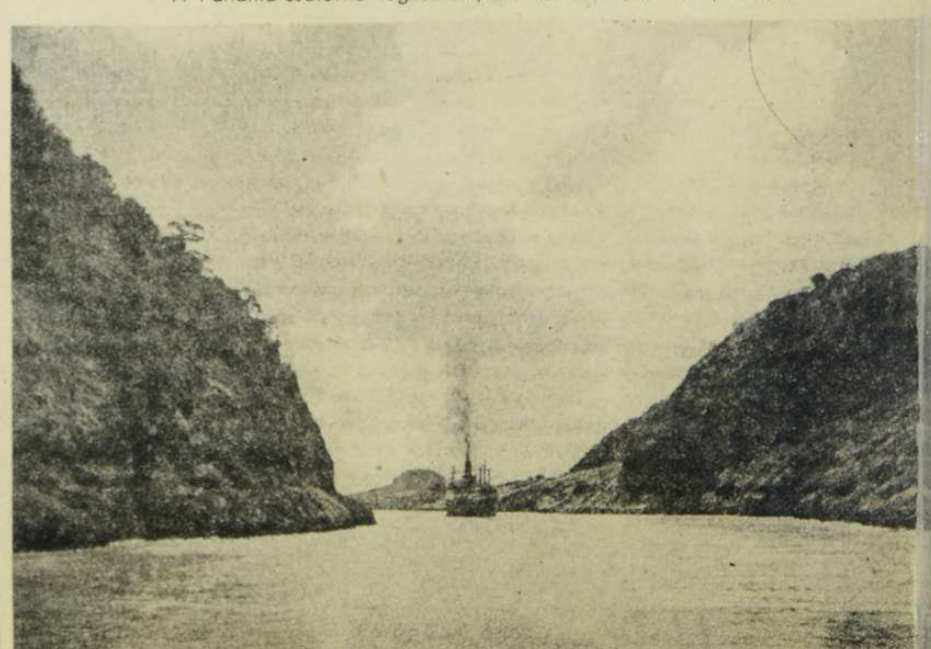
HAZATÉR A TENGERALATTJÁRÓI

A felhúzott zászlócskák büszkén hirdetik, hogy 12 győzelmet aratott!

Malta fölött járnak az olasz és a német bombázók.

A Panama-csatorna legkeskenyebb szakasza, a Culebra Cút.

Képriport HITLER

főhadiszállásáról

Hitler vezér és kancellár tanácskozása Keitel vezérezredessel. Keitel fia, Hans Georg Keitel főhadnagy a napokban halt hősi halált a harctéren.

Hitler Göringgel és Mölders alezredessel.

Séta a főhadiszállás kertjében.

hitben, hogy a szovjettel osztozkodni lehet... Milyen gyorsan felrúgná a győztes kommunizmus a bágyatag, kiélt és tehetetlen polgári társadalmunkat! Ha az az erő, amelyet a szövetségesek most szerelnek le ádáz küzdelemben a keleti arcvonalon, töretlenül Anglia ázsiai gyarmatai ellen fordult volna, forgácsok sem maradhatnának meg a brit birodalom kincseskamrájából...

Anglia lázas átcsoportosító tevékenységet folytat a közelkeleten. Nagyaráb államot akar szervezni, Egyiptom, Palesztina s Transjordánia összefogásával s Szi-

ria és Irak bekebelezésével. Irán és Afganisztán határain angol gyarmati csapatokat vonnak össze s már megindult az idegháború ezeknek az országoknak fel-lázítására. Az angol-kínai katonai szövetség terve határozott formákat ölt. Japán ellen tovább folyik az uszítás és a gazdasági blokád, Thaiföld-et ellepték az izgató politikai ügynökök... Hopkins, Roosevelt személyi megbízottja Moszkvából Londonba érkezett s Roosevelttel hosszú megbeszélésre fogadta Washingtonban a szovjet katonai bizottságot, Golikov tábornokkal az élen... Délamerika lázítása és nyugtalanítása már

alig ismer határt s Északamerikában most már mindennap szavaztatják a népet előre és hátra, hogy józan ítélőképessége véglegesen megzavarodjék.

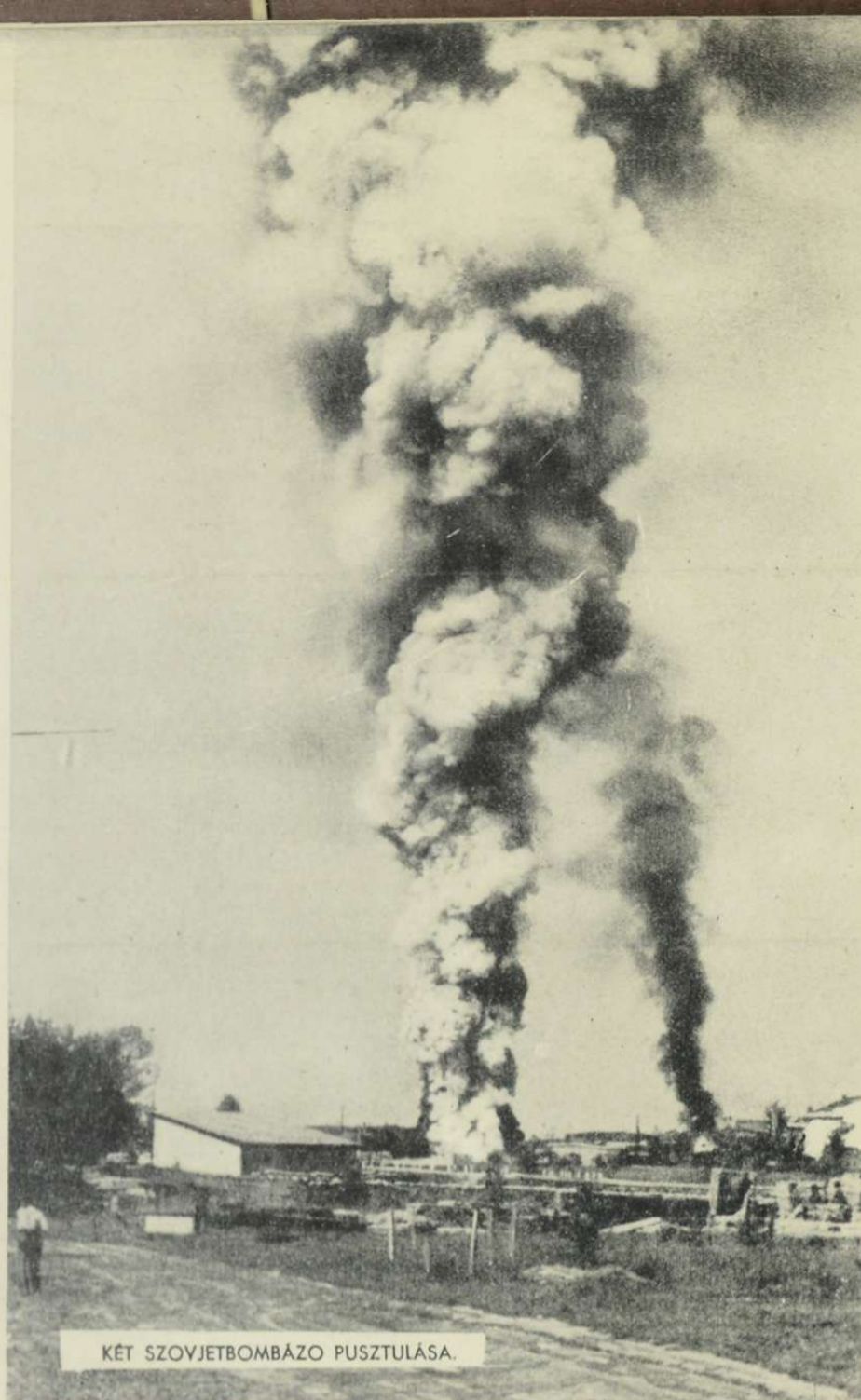
Spanyolország körül Anglia szűkebbre fogja a blokádot s Portugália ősz elnöke az ősi jussot kemény szavakkal és ezredekkal kénytelen megvédeni a hirtelen támadt támaszpont-örület ellen. Nem elég a vérből s a pusztulásból, új és frissebb nemzeteket kell beleszerítani a háború vad forgatagába. A keleti döntés után, megszűnik ez a becstelen játék s jogába lép az erő, amely játék helyett igazságot oszt!

Malta fölött járnak az olasz és a német bombázók.

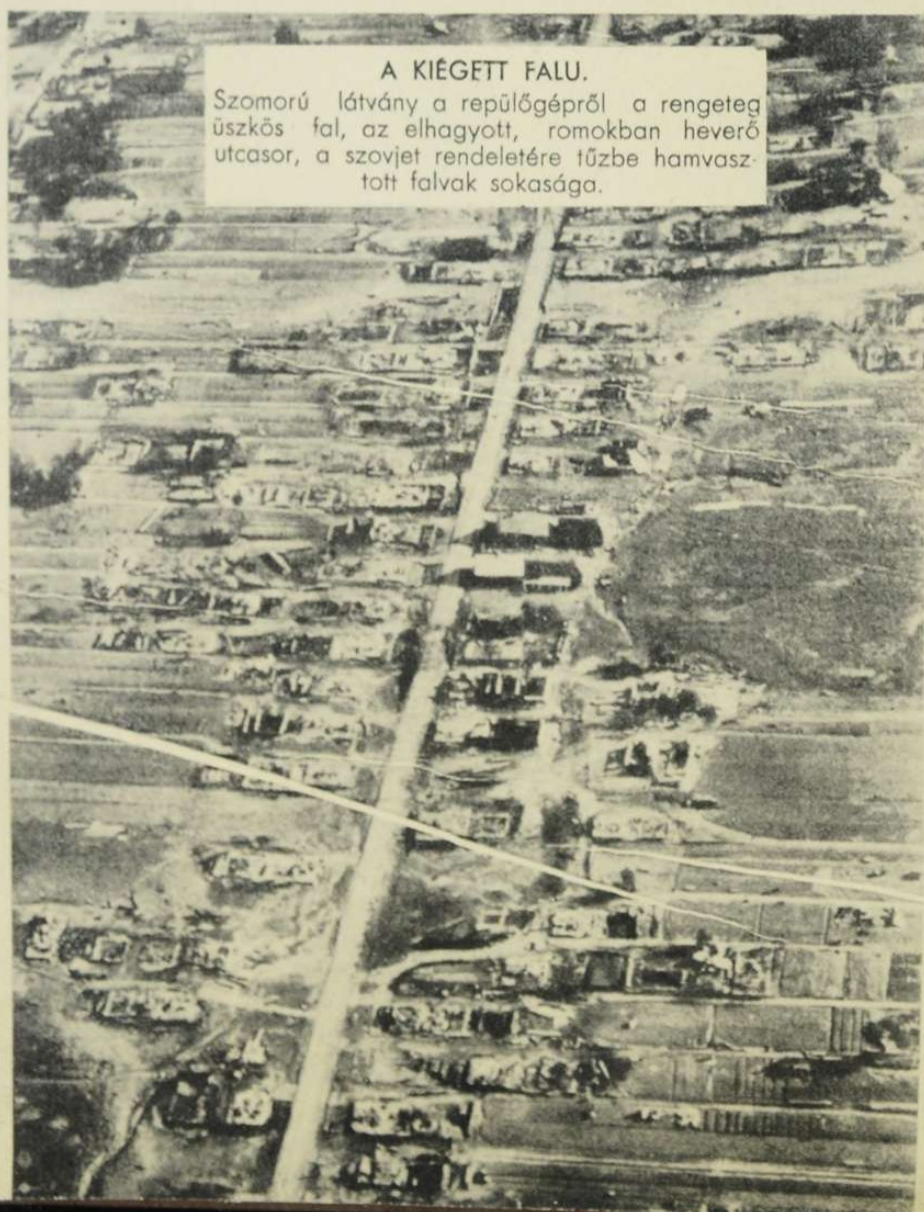
A HARCTÉR LEGÉSZAKIBB PONTJÁN.

Hegyvadászok nyomulnak előre a sziklás, dombos tájon, az örök hó házában, biztosítani a Jeges-tenger partjait...

KÉT SZOVJETBOMBÁZO PUSZTULÁSA.

A KIÉGETT FALU.

Szomorú látvány a repülőgépről a rengeteg üszkös fal, az elhagyott, romokban heverő utcásor, a szovjet rendeletére tűzbe hamvasztott falvak sokasága.

A szovjet rabszolgaságból megmenekült ukrán nacionalisták már fegyverrel védik a rendet.

Az égő poklon át. A hatalmas erdőt felgyújtották a visszavonuló szovjet csapatok. Az erdő láng- és füsttengeréből az első német katonák a vasvonalra érkeznek.

Magyar hidépítés a csodálatosan gyors elő nyomuláshoz.

AZ ÉSZAKI FRONTON.

A finn határ mentén küzdő csapatok nehéz terepen harcolnak. Képzőnkön a hátramegyő német katonát bajtársa hátra

KESERŰ BALLADA

IRTA CSIZMAREK JANTSÓ MÁTYÁS

1.

Hajnal, szűrés júniusvégi hajnal volt, négy óra. A házak dereka még az utcák alján lustálkodó éjszaka bársonyán pihent, de tornyos tetejük, cirádák már halvány vonalakat rajzoltak a galambszürke égboltra.

A Kálvin-tér felől szikár férfi ment a Ferenc József-híd felé, Gyenghe Alajos, fáradtan, kissé itolosan.

A híd közepetáján férfi állt a korlát mellett; egyik lába a cirádák közül, két keze a korlát tetején, teste ugró lendületben.

Gyenghe Alajos az utolsó pillanatban közbelépett s visszarántotta a hídra az öngyilkosjelöltet.

A Műgyetem előtt leült vele egy padra.

— Miért akart meghalni?

— Nincs értelme. Vége.

— Nincs vége és van értelme. Minden életnek van értelme, csak meg kell keresni.

— Az enyémnek nincs. Nekem meg kell halnom.

— Pénz?

— Nem.

— Nő?

— Nem.

— Hát mi a csoda? Beszéljen, ember, mind a ketten náthát kapunk.

— Nincs mit beszélnem. A nevem Asztalos Iván, harmincöt éves vagyok és még sohasem volt állásom, még soha nem volt egyszerre ötven pengőm és még soha nem volt asszonyom, aki szeretett volna. Egyedül vagyok: pénz nélkül, állás nélkül és nő nélkül. Kell ennél több?

Gyenghe Alajos biztosjövendelmű bérházára gondolt és Bellára, a kreolbőrű karcsú Bellára, — s ajakaitanul felelte:

— Nem, ennél igazán nem kell több. — És mert italos volt, elővette tömött pénztárcáját. — Nézze, jóember, itt van száz pengő. És ha holnap felkeres. állást is kerítünk. — A névjegyet is odaadta. Felállt. Kegyetlenül fázott. Ahogy megfordult, mintha a mennybolt szakadt volna rá. A tarkójába éles fájdalom hasított, a híd körbelendült s zúgott a füle. Valami vértolulás, — villant át Gyenghe Alajos agyán...

2.

Asztalos Iván másnap felkereste Gyenghe Alajost. Sokáig beszélgettek.

— Nézze barátom, Asztalos, ha most ismét pénzt adnék és elküldeném, hogy az állás ügyében majd pár hét múlva felkereshet, ugyanazt tenném, amit bárki is tenne, aki elég gazdag ahhoz, hogy közepesen jószívű lehessen. En nem alamizsnát akarok adni, hanem megélhetést. Eppen ezért ittmarad nálam, mindaddig, míg valami állást nem kerítünk.

Ottmaradt.

3.

Gyenghe Alajos második hete szaladgált, kilincsel. Mindenütt kedvesen fogadták, mint afféle közismert gazdag embert, udvarias mosollyal végighallgatták Asztalos Iván esetét a Dunával, azután ugyanazzal az udvarias mosollyal kijelentették: szívesen segítenének, de hát tudod a mai helyzetet, talán később, ha változnak a viszonyok...

Esténként halálos kimerülten vígasztalta Asztalos Ivánt:

— Nézze barátom, Asztalos, előbb-utóbb sikerülni fog, csak nem szabad kishitűnek lenni és nem szabad, hogy a bizalmatlanság kerekedjék felül bennünk. Bízson bennem és az emberekben.

— Bízom! — felelte Asztalos Iván és lustán nyújtózott Gyenghe Alajos nehéz selyem háziköntösében.

4.

Gyenghe Alajos második hónapja szaladgált, kilincseft. Megsíványodott az embertelen hajszában. Esténként haláloskimerülten hallgatta Asztalos Iván vígasztalását:

— Nézd, barátom, Alajos, előbb-utóbb sikerülni fog, csak nem szabad kishitűnek lenni és nem szabad, hogy a bizalmatlanság kerekedjék felül bennünk. Bízson bennem és az emberekben és írd alá ezt a váltót.

— Ezer?... Kérlek, parancsolj!

5.

Bella testén végighullámozott a mélyenbúgó nevetés, lomhán és lustán, ahogy csak a kreolbőrű nők tudnak nevetni.

— Igen, Alajos mindig bolondos volt kicsit! — És újra nevetett. Válláról lecsúszott a köntös és Asztalos Iván feléje hajolt.

— Né legyen csacsi, Iván, hagyjon — és átölelte Asztalos Iván nyakát.

Gyenghe Alajos kövéváltan állt meg az ajtóban. Kiáltani, ordítani szeretett volna: Gazemberek!!! — csak halk nyöszörgés buggyant fel belőle. Elment.

Észre sem vették, hogy ott volt.

6.

Hajnal, szűrésen friss júliusvégi hajnal volt, négy óra. A házak dereka még az utcák alján lustálkodó éjszaka bársonyán pihent, de tornyos tetejük, cirádák már halvány vonalakat rajzoltak a galambszürke égboltra.

A Kálvin-tér felől kihízott férfi ment a Ferenc József híd felé, Asztalos Iván, fáradtan, kissé itolosan.

A híd közepetáján csonttásoványodott férfi állt a korlát mellett, Gyenghe Alajos; egyik lába a cirádák közül, két keze a korlát tetején, teste ugró lendületben.

Asztalos Iván az utolsó pillanatban közbeléphetett volna, — de minek; aki halni akar, haljon!

Gyenghe Alajos halni akart. Teste megfordult zuhantában és újra látta a híd korlátját és a korlát mellett Ivánt és mellette sok más arcot is, mindazokét, akiken valaha segített, akikhez jó volt, igen, mind ott álltak a korlát mellett, kihajoltak és lenéztek rá, némán és közömbösen; kezét egyik sem mozdította, nem kaptak utána, csak vigyorogtak, gúnyosan és kárörömmel: no lám csak, az Alajos!... Azután vigyorogva forogtak a híddal...

7.

— No, végre! — mondta a fehérköpenyes orvos a Rókusban.

Gyenghe Alajos kinyitotta szeméit. Feje zúgott, halántéka lüktetett és a tarkója pokolian fájt.

— Éppen ideje, hogy eszméltre tért. A detektívek pontosan egy hete lesik, hogy kihallgathassák.

És kihallgatták:

Neve, kora, vallása, családi állapota és végül:

— Hét nappal ezelőtt, hajnali öt órakor, a Műgyetem előtt eszméletlenül telt önre az örszemes rendőr, tarkóján valami tompa tárgytól eredő súlyos sérüléssel. Mi történt?

Nem tudta megmondani. És tovább beszéltek hozzá:

— Ugyanezen a hajnalon, az egyik ferencvárosi kocsmában, elfogtak egy Asztalos Iván nevezetű, többszörösen rovtottmultú egyént, akinek régi fogása, hogy jólöltözött úriemberek előtt a Dunába akarja vetni magát. Megmotozásakor az ön pénztárcáját találták nála. Állítólag ön ajándékozta neki. Megfelel ez a valószínűség?

Gyenghe Alajos végigsimította homlokát:

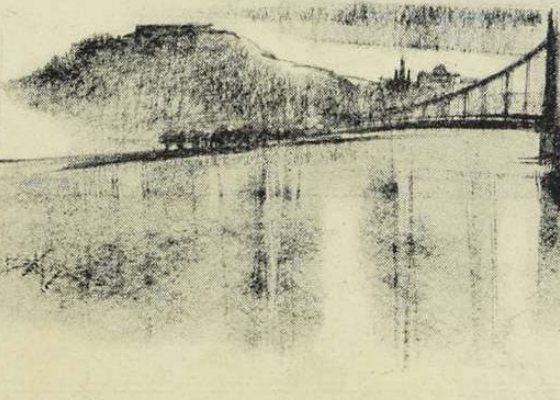
— ... Almodtam...

— Fenét!

— Mindössze száz pengőt...

— És kapott érte jókora agyarázkodást. Pénztárcáját és iratait a főkapitányságon átveheti.

Átvette, — és nagyon keserű ember lett belőle...

Pirománico: „Európában nem tudunk gyújtogatni, hát gyűjtsünk itthon...”

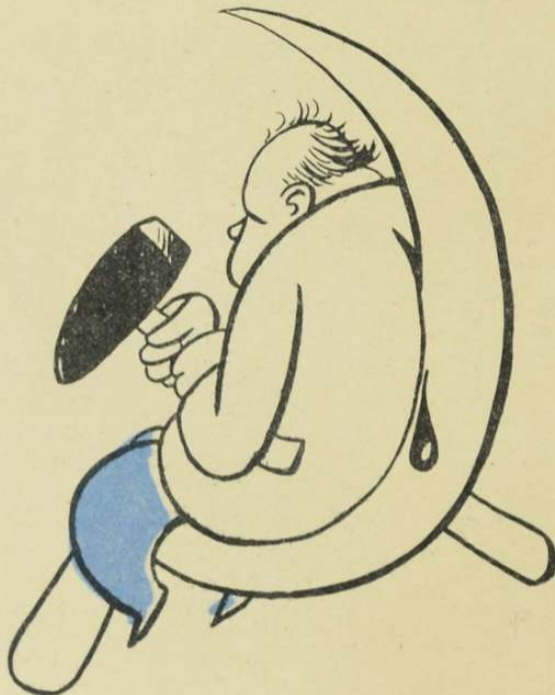
Angol tiszt: Hát maga mit vigyorog?

LÉGIRIADÓ MOSZKVÁBAN

Sztalin: Mintha nem is győznénk olyan nagyon...

KICSIT KÉNYELMETLEN ÜLŐHELY

Churchill: — „Mintha vázna egy kicsit ez a moszkvai szék...”

W.C. CHURCHILL

BRIT VILÁGBIRODALMI ÉS GARANCIA K.F.T.

HOLLANDIA
BELGIUM
JUGOSZÁVIA
GÖRÖGORSZÁG
CSEHOSZLOVÁKIA
LENGYELORSZÁG
ÁLLANDÓ
SZÁLLÍTÓJA

Régi, megbízható vevőim mind tönkrementek. Ha így megy tovább, lassan becsukhatom én is a boltot.

A BAGDADI TOLVAJ

PÁLYI József 41

(Mladéradaij)

Sztalin megígérte, hogy megmutatja a németeknek a — fogait...

CLIO GONDJA

— Hány hét múlva jegyezhetem fel a szovjet elmúlását?...

RÉGI MAGYAR VILÁG

A száz évvel ezelőtti esztendőket írták abban a korban, melyről «Régi magyar világ» cím alatt beszámolunk. A magyar-ság nagy sorsfordulója volt ez a kor, mely hét év alatt az 1848/49-es véres hónapokig ért el. A kezdeti esztendőjéről most már nagyobb lépésekkel közeledünk a szabadságharc korához.

Még 1841-ben vagyunk. Szentszövetségi csend fekszik még a világon, de itt is, ott is, az örök feszültségekből villámok cikáznak. Legjobban szembeszökő az a nagy angol-amerikai ellentét és feszültség, mely hajszál híján közel volt akkor az angolszászok egymásközötti háborújához.

A jó Times és a többi angol lap tudósításai alapján, a magyar sajtó sokat foglalkozik a kérdéssel, s a «Jelenkor» a következőket írja:

«Új Yorkból (Newyork) egy levelet közölnek, válaszul az angol lapoknak, melyek a két hatalom közt kiütendő háború esetére néger rabszolgák fellázításával tervezik a megtámadást. Ezen bujtogatás igen szűk térre fog szorítkozni, mert a túlsúly mindenütt a fehér népességé, mely 200 ezer főnyi sereget is állíthat ki, holott 500 fegyveres elég, hogy a négeket szétkeresse.»

A két nagyhatalom között az élet-halálra szóló megmérkőzés küszöbön áll: «A kanadaiak és az Egyesült Államok közötti határvizsoly bizonyosan háborút hoz maga után» — értesítik Európa közvéleményét az angol lapok, — «s e háborúban az az életkérdés dől el, hogy az angol uralkodás Amerika földjén tovább fenntartható-e, vagy az Egyesült Államok szövetsége rombolassék szét. Az Egyesült Államok, mindenképpen hatalmuk alá akarják vonni Kanadát!»

Ezt az amerikai szándékot azonban távolról sem alapozza meg 1841-ben, a hadi-készlet. Amerika még igazi vadnyugat s a gazdasági bajokról és mindennapos bankbuktásokról is sokat ír a pesti sajtó: «Cincinnati-ben a megfogvatkozott (megbukott) bankok ellen felbőszült nép azok tisztításához fogott, megrohant a bank-épületeket s hivatalosbát kirablá. A zavart katonai erő igyekezett elnyomni s tüzelt is a lázadókra; ők viszonzták s így mindkét részről számosan sebesültek. Jelenleg a nyilvános pénztárak annyira megfogvatkoztak értékükben, hogy a washingtoni országos pénztár a kongresszus tagjainak sem fizetheti ki a napidíjakat, s az egyes státusok (tartományok) kincstárai szintén üresek...»

Ezzel szemben a magyar lapokhoz Londonból érkező magánlevelek a csöndes, de nagymértetű német benyomulásról panaszkodnak:

«Németekkel nagy bőségben vagyunk ellátva Londonban. Zenész, órák, nyelv-mester, könyvkötő és szabó annyi van az utcán, hogy alig járhatni tőlük. Ezen idegenek mindennemű nélkülözést megszokván távoli hazájukban, igen olcsón dolgoznak, s a bennszülöttek keresményeit csorbítják és ha egyszer megfeszkelik magukat valahol, igen nehezen hajthatni őket más helyekre. Egyébiránt a német Londonban is csak olyan, mint mindenütt. Nehézkes, fejtes, bárdolatlan és mogorva, de különben szorgalmas, kimondhatatlanul békétűrő és általában véve, oly ember, kiben meglehetősen bízhatni.»

S hogy még egy német hírt is közöljünk, «Irtózatás romboló gép» cím alatt olvashatjuk a következőket:

«Bismarck nevű nyugalmazott kapitány, mint mondják, egy borzasztó hadi rombológépet talált fel. Oly golyó ez, mely

nemcsak sujt, hanem az érintett tárgyat fel is gyújtja s olthatatlan lánggal fel-emészt. Spandau körül kísérletet tőnek vele, s ha sikerül, akkor jóéjszakát minden háborúnak...»

A rossztermű esztendőket valóságos ólomsúlyként nehezdedtek egész Európa közgondolkodására, s e világhangulat a magyar földet sem kímélte meg.

Mult héten a városház piacán tűz támadt, s hogy oly hamar eloltott, annak oka nem a városi vízipuskák voltak. Bizonyos városokban a vízipuskákat mindig három nappal a tűz előtt szokták megpróbálni, nálunk ezt a tűz után három nappal teszik. (?)

A közlekedés Pest és Buda között, a hajóhídon át csak gyalogosok számára szolgált, szekerek és teherkocsik a mai Lánchídnál feljebb kifizetett kötélen és kompon mentek át.

«Áblakunkból látjuk», — írja a szemtanú, — «a tár- és egyéb szekereket hetekig is vesztegelni az úgynevezett nagy átjárónál, hol nincs több egy komponál, mely alig bír 5 szekérnél többet befogadni és napjában csak kétszer fordul. Tanulni voltunk oly esetnek, hogy egy szegény fuvaros, ki már 10 napig, mondó tíz napig vesztegelt a révnél, lovát volt kénytelen eladni, hogy éhen ne vesszen és gyalog ment haza...»

Az 1841. évi szüret után nagy pangás szakadt a hegyaljai bortermelőkre:

«A mesterségesen készített, főfáját okozó, honi pezsgőborok divatja, s a szerencsétlen lengyelek végromlása (orosz megszállás), annyira leszállította a hegyaljai bor becsét, hogy alkszt kell fogadni, aki a gyéren bejövő lengyel vagy porosz vevőnek a bort eladja. A zsidók családtagjairól nem is kell szólni, kiknek jelenleg is Sátoraljaújhegyen magában 400-nál több hordó boruk van lerakva, melyeket éjjel a vidékről beszállítottak s a hegyaljai borok hitelének rovására a külföldieknek eladandók...»

S hogy ebben a gazdasági sivatagban a magyar földbirtokos hogyan jutott pénzhez s utána milyen sorsra várhatott, ezt egy B. S. névalírású levélíró soraiiban olyan élénken szemlélteti, hogy írása változtatás nélkül helyet foglalhatna egy közgazdasági rémregényben:

«A vidék pusztító mélétye az uzsora, mely már sok tehető családnek kezébe adá a vándorbotot. Pénzt teljességgel lehetetlen kapni. A földbirtokos mégis elvesztátni akarja jószágát, hogy kétszer annyit jövedelmezzen, tehát pénzt akar felvenni. Megkeres egy úgynevezett factort (közvetítőt) s ezzel, fáradságának jutalma iránt alkura lép. A factor a pénz megszerzésére határidőt ad.»

«Elmegy a zsidó factor az uzsorához s megtanítja, ha nem tudná, hogy kölcsönkérőjének ne adjon készpénzt, mert meg van szorulva, pálinkaházat épített s nem tudja kifizetni a gépeket.»

«Bejő a pénzkáros komoly arccal s előáll a factor s panaszkodik hajhászai fáradságáról, mert a kereskedők a pénzt mind elvitték a pesti vásárra. Ekkor már megmondja, hogy a kölcsönben egy kis bort is kap, de jól és olcsón. Ezalatt megnézi a másik zsidó, a hitelező, nincse valami a leendő adós ellen betáblázva. Ha van, ez már akadály, de az alkszt dícséri s nagyítja a pénzkáros fekvő vagyonának értékét. Erre sok tanácskozás, sugdosás, várakozás után elviszi az alkszt a hitelezőhöz, ott a kész kötelezés, benne a kötbér, lekötve birtoka zálogul s kap például 1000 forintot, 2000

forint áru rossz bort, 100 forintjával hordóját, melyet ugyanazon factor által, ugyanazon hitelező 30 forintjával készpénzért megveszen. Vagy ad pálinkát 22 krajcárjával itcét, mikor az a vásáron 8 krajcár. Vagy lovat, mely rendszerint vak. Vagy boldog emlékeztető József császár idejéből hintót, drágábban, mint újkorában nagyapja vette...»

«A hitelező a kamatot előre kiveszi. Határidő a fizetésre egy vagy két év. Az idő eljár, az adós nem fizethet, mert számolásaiban a mostoha év megcsontította, mert 3000 forint helyett csak 1500-at kapott s a factornak is rögtön 100 forintot kellett adni.»

«Megidézeti a hitelező. Az adós becsületes ember, vagyona is van, de pénzt nem teremthet, kéri, hogy várjon, de a hitelező a kötvényt mutatja, hogy az idő eltelt s ő számolásaiban tetemesen megromlik, ha most pénzhez nem jut, mert speculációba keveredett s erre biz-

tosan számot tartott. Nagysokára rááll, hogy még fél vagy egy évig elvár, de a kötbért, 750 forintot a summához írja. Új kötelezvényt írat, melyben csak akasztója nincs. Utoljára is executio kerül a dolog. Arverező nincs, mert készpénz nincs és mert más vevő fél a hitelező haragjától. Az adós kínálja a hitelezőt a jószággal illendő áron, de neki jószág nem kell. Elkövetkezik a második árverés s egy megbízottja által a hitelező 3000 forintban, mely a kötbérrel s perköltséggel már 4000-re ment, megvéteti az adós tiszteres vagyonát...!»

Az elsodort magyar földesúr lába a'ól így bitangolódott el az ősi fundus!

Ugyanez a kallódó pénzgazdálkodás a földműves János gazdák életsorsát hasonlóképpen nyomorította. Körülbelül úgy, ahogy az itt következő jellemző tréfa meséli el. Ezt a tréfát a kortárs úgy olvasta az újságjában, hogy sok igazság és tapasztalat van benne:

«János gazda elmegy Mojzes zsidóhoz s egy forintot kér tőle kölcsön. Mojzes örömmel segít keresztény szomszédján, s kamatul egy forintot kér tőle. János meglegyezik s a kapott forinttal menni akar, de akkor Mojzes figyelmezteti őt, hogy az idők most igen súlyosak s nincs hitel az országban, tehát jó lenne, ha a subáját zálogul ott hagyná. János ebben is meg egyezik. Végre, még egy pohár pálinka után így szól hozzá Mojzes. — Tudja kend mit? Azt az egy forintot hagyja itt mindjárt, legalább könnyebben megfizeti a másikat. János odaadja az egy forintot és suba és pénz nélkül megy haza. Másnap jut aztán eszébe, hogy se suba, se pénz és még egy forinttal tartozik is a Mojzesnek...»

Pedig különben a gazdailág már betűt is kezd olvasni olyan kérdésekről, melyek a földműveléssel összefüggnek.

Alig hogy megalakult a magyar Gazdasági Egyesület, s ennek ismeretterjesztő szakosztálya egy tartalmas gazda-naptárt

ad ki, melyből első esztendőben már 40 ezer példány fogyott el!

Pesten megnyílt az első négyemeletes gőzmalom, a mai Szabadság-tér háta mögött. Igazgatója és vezető szakértő schweizi bevándoroltak.

Az óbudai hajógyárban három új gőzhajó van épülőfélben, mely Pest és Bécs között fog közlekedni.

A Rókus-kórház a városnak évi száz-ezer forintjába kerül. 436 beteget ápolnak benne, ezek közül 130 fizető beteg, 80 olyan ingyenes, «kit nem annyira betegség, mint dologhiány szülte nyomor fizött a kórházba, és 16 városi rab.»

Pest vármegyét a Mátyás-szobor felállításának gondja foglalja el. Az országos gyűjtésből 11 ezer hétszáz forint készpénzben már befizettetett, bár a gyűjtő-ívek javarésze még nem érkezett be. A szobrot vagy a Szervita-térre, vagy a Lánchíd feljárónál, vagy Lipót-városban akarják felállítani. Ferenczy István szobrászművész a négy méteres modellel már elkészült s a gránitalapzatot faragják a kőfaragók.

Más helyen elbújtatott hírből csodálkozva olvassuk, hogy száz év előtt a jázszerű kúrtól nem tartották Lehel kúrtjának. Egy régiségekről szóló kis értekezés szerint «... illő tisztelettel említtetnek a jázsok, kik híres elődeiktől (mindenesetre valamely olaszországi táborozás alkalmával szerzett) etruszk kúrt-

jüket, egyéb kincseik felett őrzik.» Ezt az állítást csillag alatt a szerkesztő is megerősíti: «A jázsok, hogy etruszk mű legyen, eléggé bizonyos az antiquarok előtt.» (A kúrt etruszk származása esetén is lehet Lél vezéré...)

A jobbágykérdés is lassan belekerül a nemzeti érdeklődés körébe.

Gyakorlatilag többfelé akadtak már földesurak, akik saját kezdeményezésből és emberséges érzésből, úgynevezett örök-bér szerződéssel szabadították fel a birtokukon élő jobbágyokat.

Egy ilyen örök-bér szerződést Nedeczky zalamegyei földbirtokos kötött s a meg-egyezés nagy érdeklődést keltett és a lapok is részletesen írtak róla.

E szerint a jobbágyok a következő készpénz-megváltást fizették Nedeczkynek:

Az évi 35 és fél napi földmunka robot megváltásáért egy napra 10 krajcárt számítva, fizetett 3 forint 55 krajcárt. A többi robotért 7 forint 5 krajcárt. Füst-pénz fejében évi 1 forintot. Az ősi vetés dézsmatized megváltásáért, 12 pozsonyi mérő számítva a dézsmára, 18 forintot, a 16 mérő tavaszi vetés tizedmegváltása 8 forint. Összesen évi 40 forint, ebből a földesúr elengedett 3 forintot, maradt fizetendő 37 forint.

A jobbágy tehát évi 37 forint összegért a körülbelül 20—22 holdnyi telek haszonbérletre lett. Az ilyen fe'szabadító példázatot nagy érdeklődéssel és reménykedve figyelte az ország jobbágyorsban levő földműves népe.

MAGYAR CSÉPLÉS

(Korschelt Miklós felvétele)